

SKIEN KOMMUNE

LANGSIKTIG DRIFTS- OG INVESTERINGSPLAN (LDIP) 2025-2044

Innhold

Innledning.....	3
Utviklingstrekk og utfordringsbilde.....	4
En bærekraftig økonomi.....	8
Befolkningsutvikling og bosettingsmønster.....	13
Investeringsplanen.....	17
Helse og Velferd - Helhetlig bolig- og innsatstrapp.....	20
Sykehjem og omsorgsboliger til eldre.....	20
Avlastnings- og dagtilbud.....	25
Habilitering.....	27
Rus og psykisk helse.....	28
Hjemmetjenesten.....	29
Legetjenesten.....	31
Tjenestekvalitet og kompetanseutvikling.....	31
Helhetlig bolig- og innsatstrapp - oppsummering.....	33
Oppvekst - Behov og kapasitet i barnehager og skoler.....	37
Innledning LDIP Oppvekst.....	37
Barn og elevtallsutvikling.....	38
Innsatsområde 1 Spesialpedagogiske tjenester.....	41
Innsatsområde 2 Menstad ungdomsskolekrets.....	42
Innsatsområde 3 Gjerpen ungdomsskolekrets.....	46
Innsatsområde 4 Mæla ungdomsskolekrets.....	49
Innsatsområde 5 Gulset ungdomsskolekrets.....	51
Innsatsområde 6 Gimsøy ungdomsskolekrets.....	54
Innsatsområde 7 Kongerød ungdomsskolekrets.....	56
Behov og kapasitet i barnehager og skoler - oppsummering.....	60
Andre investeringer.....	65
Oppsummering av investeringer og driftskonsekvenser.....	67

Innledning

Norske kommuner vil komme til å møte nye og til nå ukjente utfordringer de kommende årene. Det vil være færre yrkesaktive per eldre innbygger og kommunenes utgifter vil øke uten at en er sikret en tilsvarende økning på inntektssiden. Samtidig skal kommunene også bidra inn i det grønne skiftet, noe som også vil medføre økte utgifter.

Dette gjør det helt nødvendig å ha fokus på sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft i et lengre perspektiv enn handlingsprogram og økonomiplan (HØP) med sitt fireårs perspektiv. En bærekraftig økonomi er et verktøy som bidrar til å skape handlingsrom også på lengre sikt slik at kommunen kan stå i de utfordringer, endringer og omstillinger en vet vil komme.

En langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) skal vise utfordringsbildet, behov og mulige løsninger knyttet til investeringer i ulike formålsbygg og infrastruktur kommunen har de nærmeste 20 årene, med særlig vekt på de nærmeste 10 årene. Planen skal også skissere driftsmessige konsekvenser av de utfordringene kommunen står overfor, forventede effekter av anbefalte investeringer og strukturelle endringer, samt si noe om framtidig utvikling i inntekter og utgifter.

Planen vil videre danne grunnlag for den mer kortsiktige planleggingen ved den årlige rulleringen av HØP. Dette sikrer en større forutsigbarhet mht investeringer og en bærekraftig strategi for struktur og drift slik at en unngår brannslukking og kortsiktige løsninger.

LDIP legges fram første gang i 2024 og rulleres og oppdateres med ny kunnskap hvert annet år.

Et bærekraftig Skien

I kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034 er det vist en bærekraftmodell med de tre bærekraftdimensjonene miljø, økonomi og sosial. En bærekraftig utvikling og bærekraftig kommune handler om å finne den rette balansen mellom disse tre dimensjonene.

Hovedmetodene og -strategiene for å finne denne balansen er Samarbeid og Innovasjon. Samfunnsplanen angir at «Hovedstrategiene skal gjennomsyre alt vi gjør. De skal prege og legge føringer for bruken av alle andre strategier i kommuneplanen. De skal også prege underliggende planer, strategier og handlingsplaner i kommunen. En vellykket og modig implementering av disse to strategiene vil være våre viktigste suksesskriterier for å skape den grønne, attraktive og inkluderende kommunen – den gode møteplassen.»

I LDIP er dette lagt til grunn, og relevansen i disse strategiene har blitt tydeliggjort i arbeidet med planen. Samordning og samarbeid på tvers av organisering og tjenester internt i kommunen er en forutsetning å håndtere dagens og morgendagens utfordringsbilde. Videre vil det å være åpne for ulike former for samarbeid med frivilligheten og næringslivet også være av stor betydning med tanke på å

møte innbyggernes behov knyttet til blant annet trygghet, folkehelse og en aktiv hverdag, ut over det som er kommunens kjerneoppgaver.

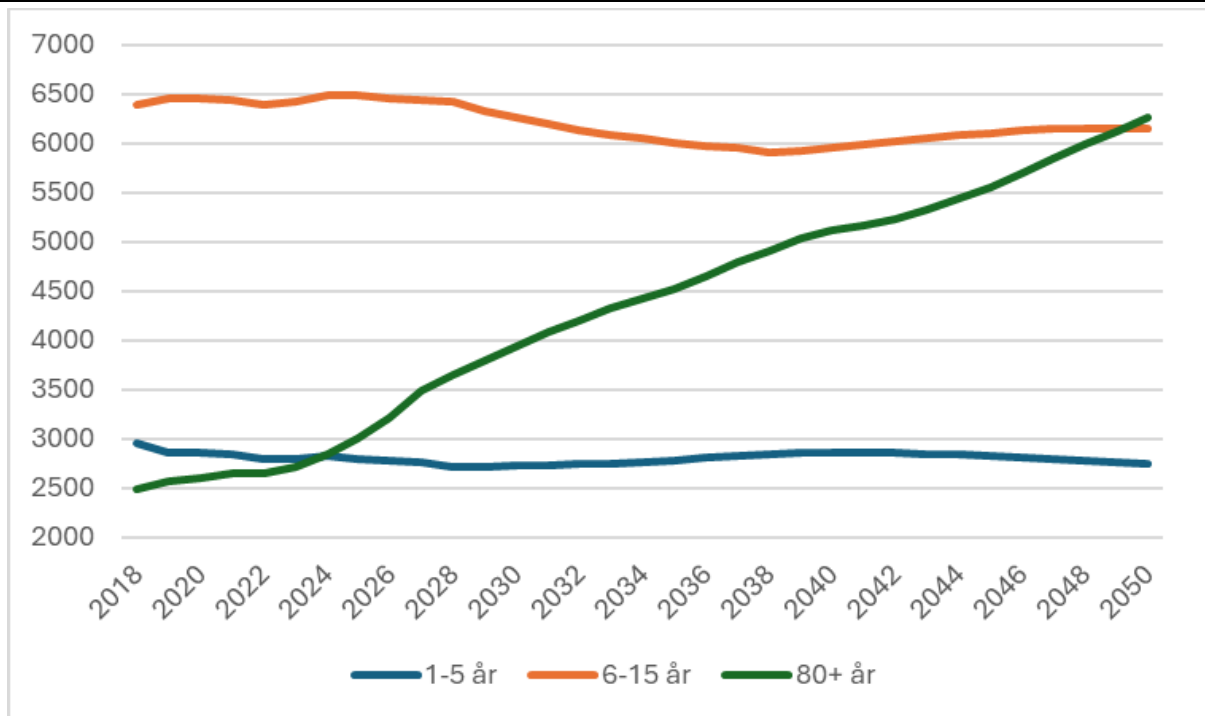
Utviklingstrekk og utfordringsbilde

Samfunnstrender som påvirker kommunens drift og økonomi

Befolkningsvekst og demografiendringer

Alderssammensetningen i befolkningen har vært i endring de senere årene, og vil komme til å endre seg betydelig i årene framover. SSBs siste prognose for framskrevet folkemengde ble lagt fram i juni i 2024. Hovedtrekkene i prognosen for middels vekst i Skien fra 2024 til 2044 viser:

Ca 3 500 flere innbyggere i 2044 (økning 6 %)		
Innbyggere over 80 år	Innbyggere i yrkesaktiv alder	Innbyggere i barnehage- og grunnskolealder
<ul style="list-style-type: none"> Ca 2 600 flere innbyggere over 80 år i løpet av de neste 20 årene (økning mer enn 90 %) 	<ul style="list-style-type: none"> Uendret antall innbyggere i yrkesaktiv alder de neste 20 årene 	<ul style="list-style-type: none"> Nedgang ca 500 barn i barnehage- og grunnskolealder de nærmeste 10-12 årene, deretter svak økning

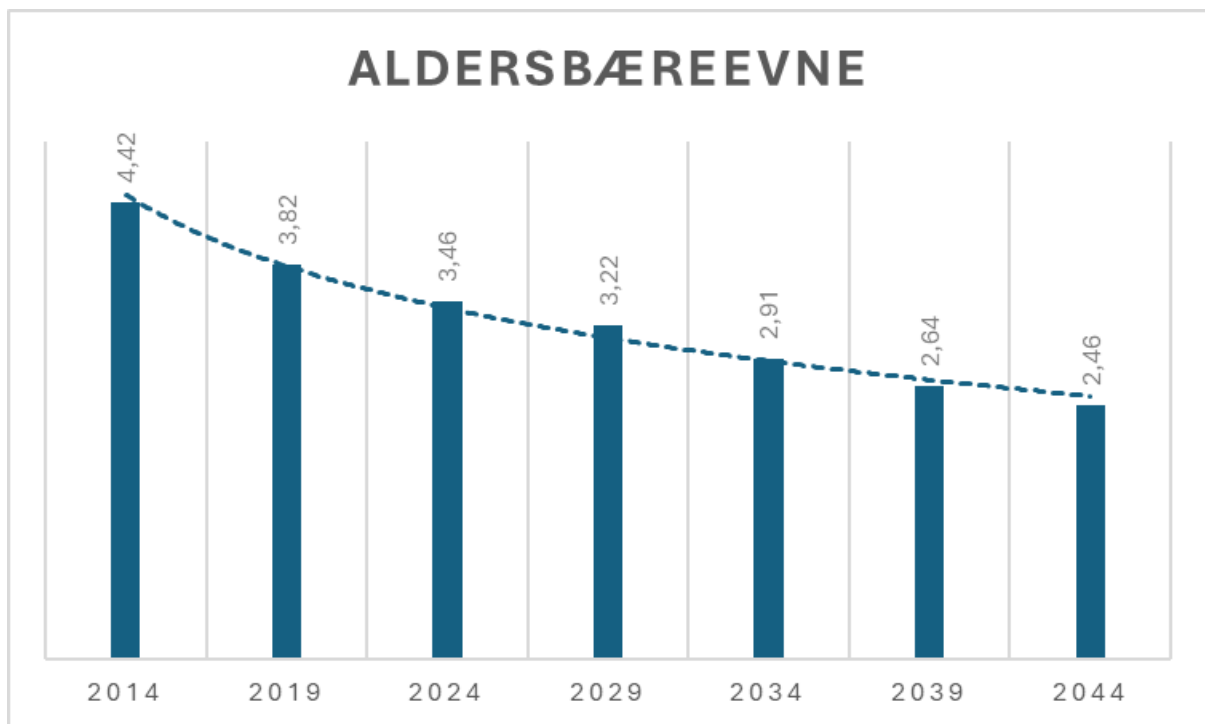

Utviklingen i folketallet og alderssammensetningen har betydning for både inntekts- og utgiftssiden i kommunebudsjettet. Endring i aldersgrupper som i hovedsak bruker de kommunale tilbudene innenfor barnehage, skole og helse- og omsorgstjenester innebærer en endring i kommunens utgiftsbehov, som i sin tur må medføre en vridning i fordeling av budsjettmidlene og de tilgjengelige inntektene. Marginal endring i innbyggere i yrkesaktiv alder i Skien innebærer, i dagens inntektssystem, at skatteinntektene vil være tilnærmet uforandret i 20-årsperioden.

Tilgang på arbeidskraft

En eldre befolkning, både i Skien og i landet ellers, fører til at en lavere andel av befolkningen jobber. Samtidig innebærer flere eldre et økende behov for omsorgs- og helsetjenester. Aldersbæreevne defineres som antall innbyggere i yrkesaktiv alder (16-66 år) per person 67 år og eldre. Denne har vært synkende siden 2010, og vil være fortsatt være synkende i hele LDIP-perioden, men flater noe ut mot slutten av perioden, jfr SSBs siste prognose for framskrevet folkemengde. Mangel på hender til å produsere velferdstjenester er den virkelig store utfordringen knyttet til demografiendringer både lokalt og nasjonalt. Dette er en situasjon en kjenner trykket av allerede i dag, og som bare forsterkes i hele den 20-årsperioden som denne planen omhandler.

Selv om denne størrelsen ikke hensyntar hvor mange «yngre» som faktisk er sysselsatt eller hvor mange «eldre» som faktisk har et omsorgsbehov illustrerer dette likevel godt hvorfor kommunen allerede i dag har rekrutteringsutfordringer, og at vi har behov for å effektivisere tjenestene for å forebygge ytterligere utfordringer med å få tak i arbeidskraft til de ulike kommunale tjenestene, og da særlig innenfor helse og omsorg der behovet øker sterkt.

I tillegg til en svekket aldersbæreevne ser en at behovet hos brukerne er mer og mer komplekse. Veksten i antall brukere er størst i aldersgruppene under 67 år, der flere barn og unge vil ha behov for helse- og omsorgstjenester hele livet, og behovet innenfor psykisk helse er økende. Også i grunnskolen og i andre tjenester og tilbud til barn og unge ser en at utfordringene i brukergruppen øker både i antall og omfang. Dette representerer i seg selv et behov her og nå, og kan også innebære framtidig behov for helse- og omsorgstjenester i ulik grad i voksen alder. Denne økningen krever ikke bare flere hender i arbeid, men også i mange tilfeller spesialisert kompetanse som krever en omstillingsevne både i de kommunale tjenestene og hos den enkelte ansatte for å etablere og beholde rett kompetanse.

SSB har gjort framskrivninger som sier at innen 2060 vil mer enn hvert tredje årsverk i Norge produsere helse- og omsorgstjenester dersom tjenestene skal gis som i dag. I noen grad må teknologiske

hjelpemidler erstatte arbeidskraftinnsats som kan bidra til at flere brukere blir mer selvhjulpne. Dette kan avhjelpe knappheten på arbeidskraft, men krever investeringer i teknologi og ressurser til drift av denne teknologien. De viktigste og avgjørende grepene for å kunne utnytte de ressursene og kompetansen en har på mest mulig effektiv måte er målrettede investeringer, hensiktsmessig organisering og struktur på tjenestene samt rett nivå og profil på tjenestene.

Klima, natur og miljø

Norge og Skien står ovenfor utfordringer knyttet til klima, natur og miljø. Dette er store og sammensatte utfordringer som er beskrevet under:

Klimaforandringer: Økende temperaturer og mer ekstremvær, som flom og tørke, påvirker landbruk og infrastruktur.

Kvalitet på vannressurser: Forurensning fra industri og landbruk kan påvirke vassdrag og elver. Strengere utslippskrav krever omfattende tiltak på VA-infrastruktur.

Luftforurensning: Utslipp fra transport og industri kan påvirke luftkvaliteten. Dette medfører helsekonsekvenser for innbyggerne.

Avfallshåndtering: Økende mengder avfall og behov for bedre resirkulering og avfallshåndtering.

Transportutfordringer: Behov for mer bærekraftige transportløsninger for å redusere utslipp og trafikkbelastning. Det kreves målrettet innsats der utslippene er størst (veitrafikk og bygg/anlegg)

Grønn arealforvaltning: Tap av natur kan føre til redusert biologisk mangfold, spesielt i sårbare økosystemer. Behov for å bevare og utvikle grønne områder samtidig som man håndterer urbanisering.

Energiomstilling: Overgang til fornybare energikilder og redusert avhengighet av fossile brensler. Det grønne skiftet krever store mengder kraft. Samtidig vil utbygging av grønn kraftproduksjon kreve omdisponering av grønne områder

Klimatilpassning: Tiltak for å tilpasse seg allerede eksisterende klimaendringer og redusere sårbarhet i forhold til flom, skred og ras. Blå-grønne løsninger kan gi økte driftsbehov

Samfunnsengasjement: Økt bevissthet og engasjement blant innbyggerne for å ta del i miljøtiltak og bærekraftig utvikling

Teknologisk utvikling

Globalt sett er teknologi og teknologiutvikling kanskje den viktigste variabelen i fremtidige endringer. Per i dag er de fem største kommersielle selskapene i verden rene teknologiselskaper. Denne endringen har skjedd i løpet av de ti siste årene, og gir oss kanskje pekepinn på hvor viktig vår teknologianvendelse vil være i fremtiden. Fremveksten av kunstig intelligens (KI) tror mange vil gi stor effekt på mange yrker, organisasjoner og samfunnet i fremtiden. Skien kommune aksepterer derfor viktigheten av teknologisk utvikling som en nøkkelfaktor for å møte fremtidige utfordringer, øke produktiviteten og forbedre tjenestetilbudet til våre innbyggere. Vi ser på teknologi som en drivkraft for innovasjon, effektivisering og bærekraftig vekst. Videre er det viktig å huske på at vi allerede om 10 år vil anvende teknologi som enda ikke er funnet opp, og det er vanskelig å forstå fullt ut hvordan denne vil påvirke ansatte,

innbyggere, tjenester og samfunn. Den samlede kommunale sektor sliter med å ta ut konkrete økonomiske gevinster som følge av anvendelse av ny teknologi. Dette skyldes bl.a endringsvillighet og kultur, lovverk, fragmenterte løsninger, utfordringer med integrasjoner og datakvalitet. Vi jobber med alle disse utfordringene for i større grad få fremtidig handlingsrom.

- Mer data, bedre kvalitet og anvendelse av KI: Skien kommune har i dag mye data som en forvalter og drifter. I fremtiden vil denne mengden øke både i mengde og kvalitet. I tillegg vil vi om kort tid kunne anvende KI på både eksterne og interne datasett. Dette vil kunne avhjelpe kommunen i forhold til en rekke oppgaver knyttet til datahåndtering. Vi vil kunne analysere større datasett, iverksette delvis automatisk saksbehandling, ha 24 timers oppetid på enkelte servicetjenester osv. For å få til dette forbedringsarbeidet er både kvaliteten på dataene og sikkerheten i forvaltningen av de sentrale.
- Digitalisering av tjenester: Vi vil fortsette å digitalisere kommunale tjenester for å gjøre dem mer tilgjengelige og brukervennlige for innbyggerne. Dette inkluderer videre utvikling av digitale plattformer for søknader, betalinger og kommunikasjon med kommunen, som gir 24 timers oppetid til for en del service. Et eksempel på det siste kan for eksempel være behandling av søskenmoderasjon i barnehage.
- Helse- og omsorgsteknologi: For å møte utfordringene med en aldrende befolkning, vil vi investere i helse- og omsorgsteknologi. Dette inkluderer bruk av velferdsteknologi som sensorer og digitale hjelpemidler for å forbedre livskvaliteten og selvstendigheten til eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Vi har i dag teknolog som kan bidra til å redusere behovet for bemanning, men dette er krevende å innføre bl.a pga lovverk.
- Utdanning og kompetanseutvikling: Teknologi i skole er viktig for å forberede våre barn og unge på fremtidens arbeidsmarked. Dette innebærer økt fokus på digital kompetanse og bruk av moderne læringsverktøy i skolen.
- Sikkerhet og personvern: I takt med økt digitalisering er det viktig å sikre at personvern og datasikkerhet ivaretas. Skien kommune har implementert robuste sikkerhetstiltak og retningslinjer for å beskytte innbyggernes data og personopplysninger.
- Smart by-teknologi: På sikt kan det hende det blir en forventning fra omgivelsene at skien kommune i større grad har smart by teknologi. Dette kan bidra til å forbedre infrastrukturen og tjenestene i Skien. Dette inkluderer smarte løsninger for trafikkstyring, energiforvaltning og avfallshåndtering, som vil gjøre byen mer bærekraftig og effektiv.

Framtidig økonomisk handlingsrom

Etter mange relativt stabile år med jevnt over gode resultater og oppbygning av økonomisk buffer i kommunenorge har en de to-tre siste årene opplevd en ustabilitet i verden som påvirker økonomien også i Norge og i norske kommuner. Prisene på både råvarer, matvarer og energi har hatt en betydelig økning, og for å motvirke inflasjon har rentenivået blitt hevet. Dette har gitt et økt kostnadsnivå for både husholdninger og næringsliv. Også kommunene merker denne situasjonen på ulike måter, både direkte gjennom et økt utgiftsnivå på drift og investeringer og høyere finansutgifter, men også indirekte gjennom økning i økonomisk sosialhjelp til innbyggerne. Selv om en nå ser at vekst i priser har flatet ut og det er utsikter til framtidige rentereduksjoner, har de siste årene igjen minnet oss på at en ikke skal ta stabilitet i økonomien for gitt, og at endringer kan skje fort når de skjer. Det understreker behovet for å ha en kommuneøkonomi med et driftsnivå tilpasset bæreevnen, en buffer som kan tåle uforutsette svingninger og et gjeldsnivå som er håndterbart også når rentenivået svinger.

Med en moderat befolkningsvekst, relativt uendret antall innbyggere i yrkesaktiv alder og et økende antall eldre vil det i fremtiden være færre personer til å betale skatt som skal finansiere et økende behov for tjenester fra det offentlige. Å motvirke utenforskap ved at de som står utenfor arbeidslivet kommer i

jobb er derfor et viktig virkemiddel ikke bare for den enkeltes meningsfulle hverdag og økonomiske uavhengighet, men også for å øke de offentlige inntektene i form av samlede skatteinntekter og redusere de offentlige utgiftene i form av trygd og stønader.

De utfordringene som en aldrende befolkning medfører, må forventes å gi strammere rammer for kommuneøkonomien framover. Skien kommune er en lavinntektskommune og vil nok være det i uoverskuelig framtid. Også med etablering av Google datasenter eller betydelig utbygging av annen industri i Grenland som kan øke sysselsettingen for Skiens innbyggere, vil veien være lang til at skatteinntektene per innbygger når et nivå der vi nyter direkte godt av evt vekst i skatteinntekter og ikke er avhengig av å få tilført skatteutjevningmidler over inntektssystemet. Derfor må Skien belage seg på også i fremtiden å drifte kommunen for lavere inntekter enn det gjennomsnittskommunen har mulighet til å gjøre.

En bærekraftig økonomi

Risikoer for kommunens økonomi

I det følgende identifiserer risikoområder knyttet til kommunens økonomi, balanse og utvikling. Det er ikke en fullstendig risikoanalyse, men kun en beskrivelse av mulige risikoer.

Risikoer knyttet til driften

Risiko knyttet til å gjøre langsiktige analyser. En vet ikke hvordan kostnadsnivået vil utvikle seg framover sett i forhold til kommunens inntektsnivå – men kostnadsnivået i 2024 er høyt, det reduserer risikoen for store svingninger i negativ retning. På den andre siden kan økende knapphet på arbeidskraft drive kostnadsbildet oppover.

Risiko knyttet til at en ikke klarer å gjennomføre planlagte strukturendringer, effektiviseringsprosesser og -tiltak eller ikke klarer å hente ut forventet gevinst fra disse. Også risiko for at en feilvurderer/overvurderer effekten av tiltakene. Derfor er det viktig å stadig evaluere hvor vi står ifht disse prosessene og tiltakene, og foreta kursendring dersom tiltak ikke virker.

Risiko for at en ikke klarer å ta ut gevinster fra digitaliseringsprosjekter, og at ny teknologi blir et tillegg til eksisterende ressurser og ikke tiltak som frigjør andre ressurser. Det er også en risiko at en ikke klarer å forutse hvilke ressurser som kreves for å drifte digitale løsninger. Dette gjelder både kostnader ved selve teknologien, drift av teknologien og ressurser til å implementere og anvende teknologien inn i tjenestene.

Klima- og miljøtiltak som gir økte driftsbehov, klarer vi å forutse dette?

Risikoer knyttet til investeringer

Risiko for feil kostnadsestimat på større prosjekter der forprosjekt ikke er gjennomført. Miljøkrav, tekniske krav, tomte-/grunnforhold er eksempel på forhold som kan avdekkes som fordyrende i løpet av en prosjekteringsfase.

Risiko for økte priser i byggeperioden ut over det en tar høyde for i kalkylen, herunder forhold i entreprenørmarkedet og byggeaktivitet generelt som kan påvirke prisnivået.

Risiko for uforutsette forhold som dukker opp i løpet av byggeprosessen, dette gjelder i noen grad ved nybygg, men ikke minst ved gjenbruk og om-/påbygging av eksisterende bygg.

For mange samtidige store investeringsprosjekter legger press på gjennomføringsevnen og øker risikoen for forsinkelser og budsjettoverskridelser.

Investeringene er ikke avstemt mot boligbygging, arealplan og reguleringsplaner både i tid og dimensjonering. Rekkefølgekrav for sosial og teknisk infrastruktur.

Investeringer og struktur bygger på feil forutsetninger; utvikling i befolkning og behov blir ikke som forutsatt i planene eller strukturelle endringer lar seg ikke gjennomføre av årsaker som en på plantidspunktet ikke forutså eller kjente til.

Finansiell og markedsmessig risiko

Rentenivået har vært ustabil i en periode, risiko for at en investerer for mye og tar opp for mye lån/har for høy gjeld som gir store utslag i driftsbudsjettet ved renteøkninger.

Risiko for tap på plasserte midler / ledig likviditet.

Priser og lønninger øker mer enn overføringene til kommunen – svekket kommuneøkonomi. Konkurransesituasjonen i entreprenørmarkedet og byggeaktivitet generelt i samfunnet kan gi økte priser i bygge-/investeringsprosjekter

Kommunale AS og IKS har økt kostnadsnivå ut over det kommunen har – hvordan kan vi styre dette for å unngå økte overføringer/effektivisering også i disse selskapene

Framtidig utvikling i pensjonskostnadene; økning i disse er så langt kompensert i rammeoverføringene. Hvordan ser det ut de nærmeste årene? Hva med mulighet for avsetning til premiefond? Avkastning i SKP?

Risiko knyttet til statlig regulering av kommunesektoren

Det har vært og kommer fortsatt til å være et økende utgiftsnivå i kommunesektoren uten tilsvarende økning i innbyggere i yrkesaktiv alder som betaler skatt til kommunen. En har også erfart at prisveksten de siste årene har vært tydelig høyere enn anslagene som staten har lagt til grunn når rammene for overføring til kommunene fastsettes. Disse forholdene kan sette kommuneøkonomien under betydelig press de kommende årene og gi et vesentlig redusert økonomisk handlingsrom for kommunene.

Inntektssystemet for kommunene legges om fra 2025, noe som vil gi Skien i underkant av kr 20 mill mer inntekter fra skatteutjevningsordningen det første året. Men fortsatt vil Skien være en kommune med inntekter under landsgjennomsnittet og et utgiftsbehov noe over landsgjennomsnittet, noe som i seg selv gir en sårbar økonomisk situasjon.

Hvordan kommunesektoren prioriteres i statsbudsjettet, og i hvilken grad staten forventer effektiviseringstiltak i kommunesektoren for selv å løse deler av utfordringene med økte utgifter, er en risiko som kommunene må leve med. Statsbudsjettet er ettårig, det gis lite signaler om et lengre perspektiv, og skifte i regjering og stortingsflertall kan fort gi utslag som kan sette ytterligere press på kommunens økonomi.

Ulike former for statlig detaljstyring kan gi muligheter og positive virkninger for kommunene og innbyggerne isolert sett, men utgjør også en risiko i et økonomisk perspektiv og begrenser ofte i noen grad kommunens mulighet til selv å prioritere egen ressursbruk. Det kan gjelde forhold som bemanningsnormer, endring i rettigheter for brukerne, individualisering av tjenester, økte krav til dokumentasjon, rapportering og enkeltvedtak eller planer på individnivå, nye miljøkrav, innstramming av inntektsmuligheter fra eiendomsskatt og brukerbetaling. Dette er kostnadsdrivende og krever i stor grad økende kommunale ressurser for å ivareta, uten at det blir kompensert fullt ut gjennom overføringene fra staten.

Finansielle måltall

Kommuneloven § 14-1 sier at kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid. § 14-2 sier videre at kommunestyret skal vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi.

Å planlegge på lang sikt ut fra et sett relevante måltall er et verktøy og en forutsetning for å forvalte økonomien i dag slik at bærekraft skapes eller opprettholdes over tid.

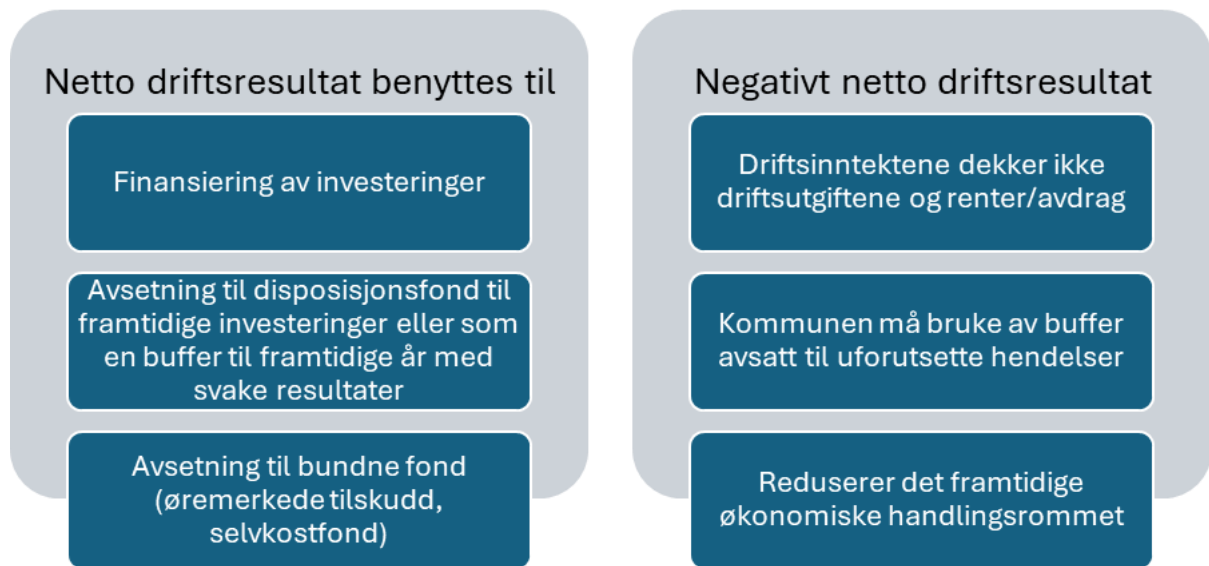
Skien bystyre har, sist i økonomiplanen for 2024-2027, vedtatt måltall for netto driftsresultat, netto lånegjeld og disposisjonsfond. Dette er de tre indikatorene i den økonomiske planleggingen og styringen som er hyppigst brukt av kommunene i Norge og av KS i sine analyser.

Tabellen nedenfor viser intervaller for økonomisk handlingsrom eller bærekraft slik KS[1] vurderer det. Skiens vedtatte måltall ligger i øvre sjikt av det som anses som moderat økonomisk handlingsrom.

Økonomisk handlingsrom	Godt	Moderat	SKIENS MÅL	Begrenset
Netto driftsresultat	> 2 % av driftsinntektene	1 - 2 % av driftsinntektene	1,75 %	< 1 % av driftsinntektene
Netto lånegjeld	< 65 % av driftsinntektene	65 - 85 % av driftsinntektene	80 %	>85 % av driftsinntektene
Disposisjonsfond	> 8 % av driftsinntektene	5 - 8 % av driftsinntektene	8 %	< 5 % av driftsinntektene

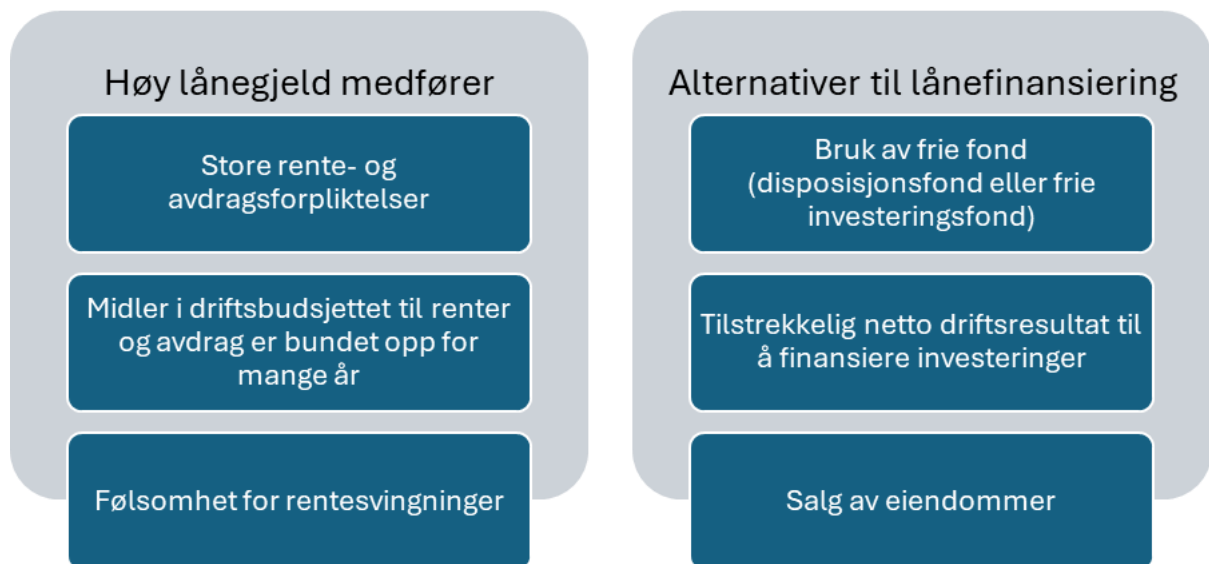
Netto driftsresultat

Måltallet viser hva kommunen sitter igjen med av løpende inntekter etter at løpende utgifter til drift og netto finansutgifter (renteutgifter og avdrag fratrukket renteinntekter, utbytte og annen avkastning) er trukket fra.

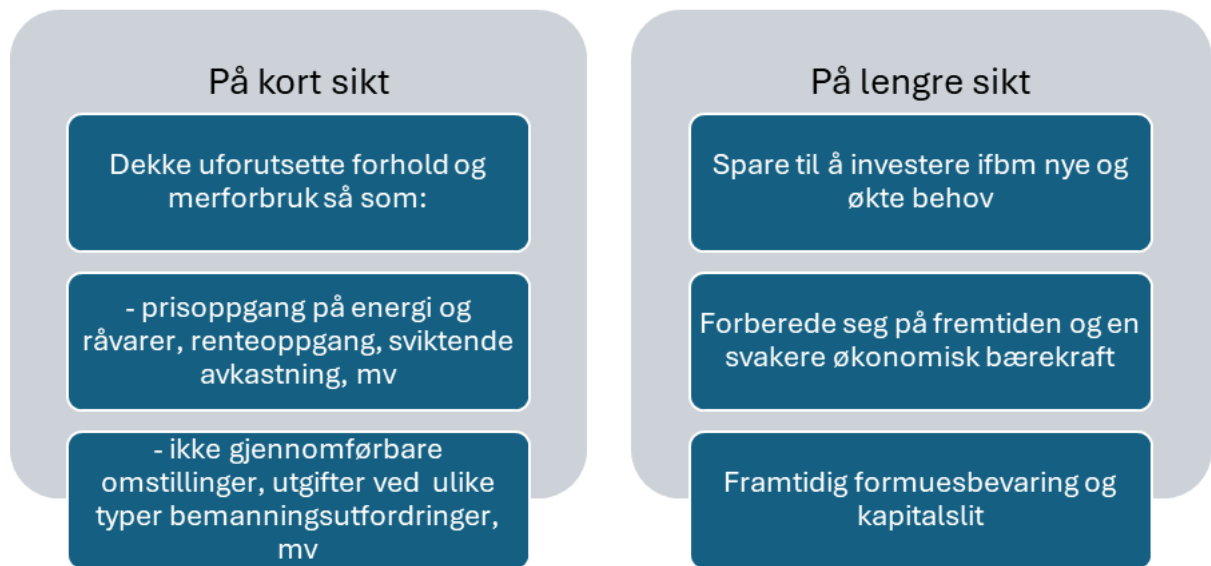
Netto lånegjeld

Her inngår lånegjeld fratrukket utlån (startlån mm) og lånemidler som er tatt opp men ikke brukt. Lån til selvkostområdene inngår i måltallet, selv om disse i prinsippet finansieres gjennom eiendomsgebyrene.

Disposisjonsfond

Dette er oppsparte midler fra tidligere års positive netto driftsresultat som fritt kan benyttes til finansiering av investerings- eller driftsutgifter

[1] KS notat 2022 «Kommunenes økonomiske handlingsrom»

Økonomisk bærekraft i Skien kommune

Regnskapet for Skien kommune for 2023 samt budsjett 2024 og siste år i gjeldende økonomiplan viser følgende størrelser på de finansielle måltallene

Måltall	Målsetting	Resultat 2023	Budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2028
Netto driftsresultat	1,7 %	2,6%*	0,2 %	0,5 %	1,5 %
Netto lånegjeld	80,0 %	85,1 %	88,9 %	95,0 %	100,9 %
Disposisjonsfond	8,0 %	17,5 %	17,4 %	16,2 %	17,0 %

*2023-regnskapet: Uten ekstraordinært utbytte Skagerak Energi AS kr 152 mill: Netto driftsresultat – 0,23% og disposisjonsfond 14,7%

I budsjettet for 2024 var det lagt inn relativt store tiltak for å tilpasse driften til budsjettet, kr 63 mill i Helse og velferd og kr 5,4 mill i Oppvekst. Tertialrapporten for 2. tertial 2024 viser at disse tiltakene ikke vil gi ønsket effekt i 2024, og at en ikke vil få en drift i balanse inneværende år. Tertialrapporten konkluderer med netto merforbruk og bruk av disposisjonsfond på i overkant av kr 120 mill. Også i 2023 hadde kommunalområdene et stort merforbruk, totalt kr 135 mill. Store utbytteinntekter gjorde at resultatet samlet sett likevel havnet godt på plussiden.

- For å oppnå et netto driftsresultat på 1,7 % må resultatet være på ca kr 100 mill årlig.

- Et disposisjonsfond på 8 % tilsier kr 450 mill ved utgangen av 2024, og det må netto avsettes ca kr 40 mill årlig for å opprettholde verdien i takt med endring i pris- og lønnsnivå.

Om kommunen fortsetter med et driftsnivå tilsvarende det vi har per nå vil disposisjonsfondet være tømt i løpet av få år. I den samme perioden vet vi at utgiftene vil øke. Det gjelder både i driften som følge av demografisk utvikling og økte behov, og også finansutgifter som følge av behov for investeringer knyttet til demografi, miljøkrav og kapitalslit. Dagens «overdekning» på fondet (ca kr 500 mill ved inngangen til 2024) bør gå til å finansiere investeringer framfor å dekke gjentatte merforbruk i drift.

Det er derfor helt avgjørende å få kontroll på driften og klare å gjennomføre tiltak som virker, det være seg effektivisering- og forbedringstiltak, endring i organisering av tjenester, strukturendringer, økte inntekter eller endret nivå på tjenestene. De investeringer kommunen gjør må være strategiske i den forstand at de gjør kommunen mer kostnads- og arealeffektiv når en summerer opp effekten på driften av selve tjenestene, FDV-utgifter samt rente- og avdragsutgifter som følger av investeringen.

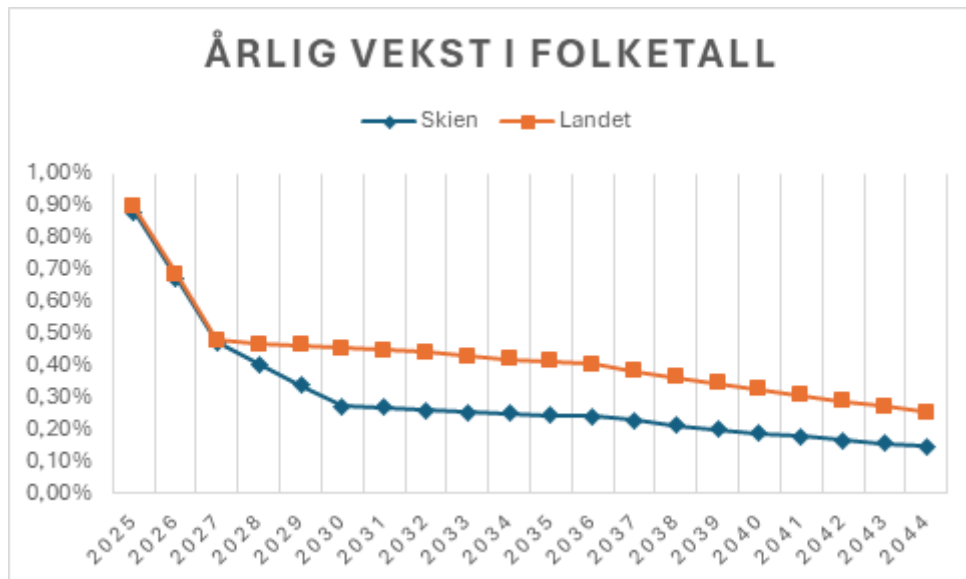
Befolkningsutvikling og bosettingsmønster

Befolkningsutviklingen både når det gjelder antall innbyggere, aldersfordeling og bosettingsmønster innad i kommunen har betydning for utvikling i og struktur på de kommunale tjenestene. Videre kan kommunen i noen grad påvirke effektive tjenester gjennom å legge til rette for og/eller stimulere til boligbygging som understøtter en effektiv drift av tjenester. Eksempel på dette er boligbygging i sentrum, der store deler av utbyggingen er boliger av en slik beskaffenhet at det vil være aktuelt for godt voksne og eldre å flytte inn i disse. Det vil på sikt kunne gi en mer effektiv drift av helse- og omsorgstjenester, da folk kan bo lenger hjemme og det er ressurseffektivt å drifte hjemmetjenester på et geografisk avgrenset område.

Prognoser for demografiutvikling

SSBs siste befolkningsframskriving (juni 2024), MMM-alternativet, legges til grunn for prognosene for befolkningsutviklingen. Dette er SSBs hovedalternativ med middels fruktbarhet, levealder og netto innvandring og er det alternativet som er mest å anse som en befolkningsprognose.

Innbyggertallet i Skien var 56 619 pr 1.1.2024. Prognosen tilsier økning på 2 353 innbyggere de nærmeste ti årene og ytterligere 1 171 innbyggere innen 2044. Prognose for vekst er noe svakere for Skien enn for landet, slik det også har vært de senere årene.

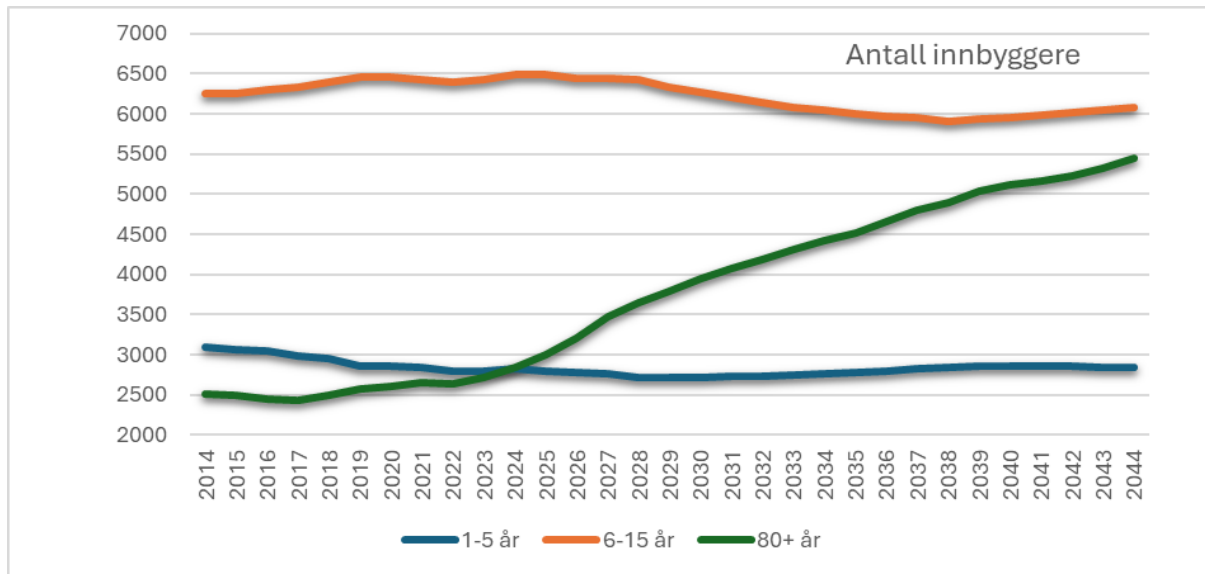
Når det er vekst hele den neste 20-årsperioden er det basert på at kvinner i Norge kommer til å føde flere barn i framtiden enn i dag, vi lever stadig lengre og det vil fortsatt være netto innvandring til Norge, selv om kurven her går drastisk ned etter noen år med høy innvandring som følge av krigen i Ukraina.

Kilde: SSB Nasjonale befolkningsframskrivninger 2024

<https://www.ssb.no/befolkning/befolkningsframskrivninger/artikler/nasjonale-befolkningsframskrivninger-2024>

Økning i antall innbyggere innebærer at det vil være økt behov for boliger og økt behov for kommunale tjenester. Hvilke aldersgrupper økningen skjer i er også av stor betydning for hvordan vi skal planlegge for fremtiden; hvem skal bo i boligene, og hvilke tjenester forventes å få økt etterspørsel.

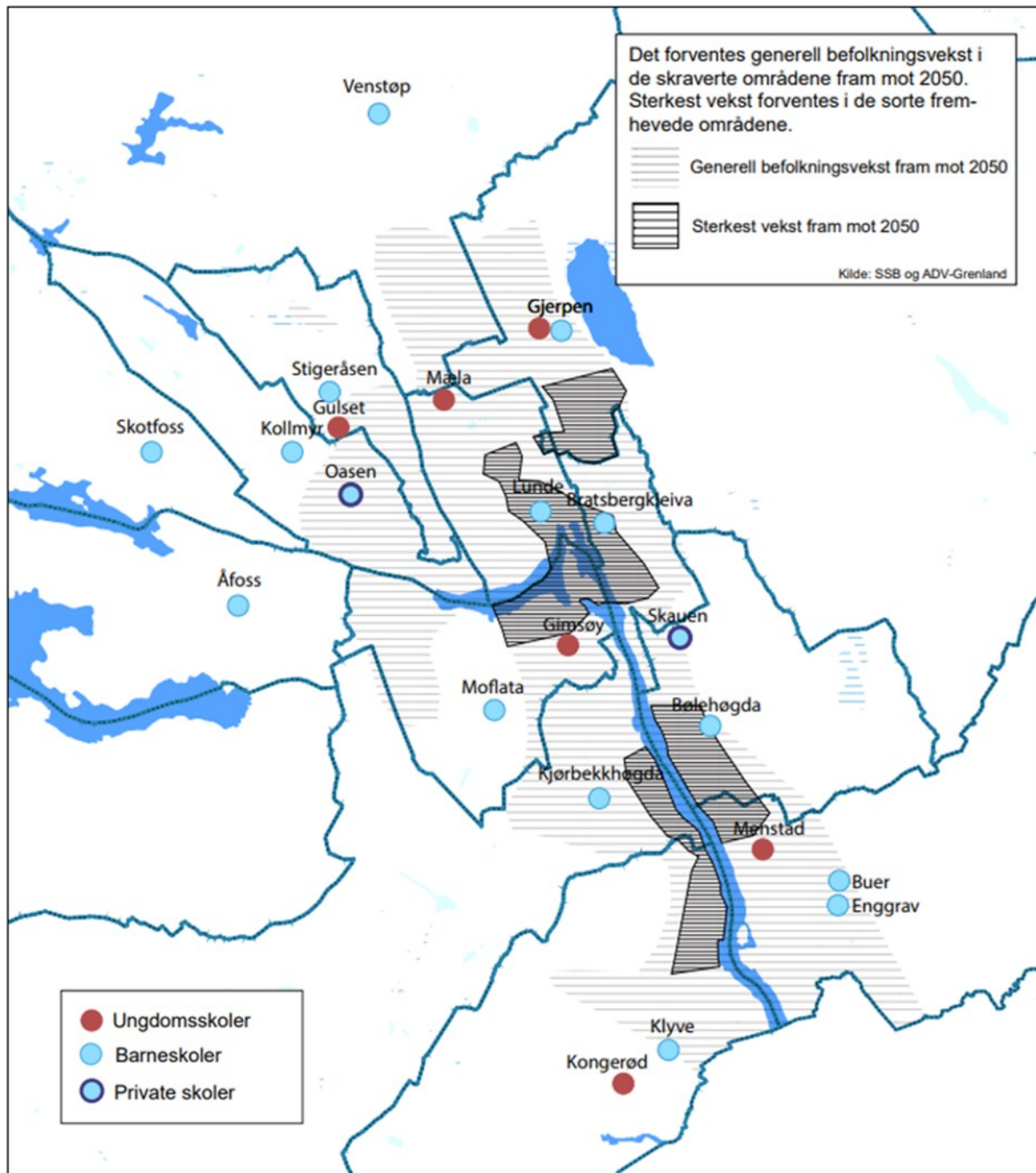

- Som for landet ellers vil det være en vesentlig økning i antall eldre i årene framover. De ti foregående årene har antall innbyggere over 80 år økt med 332, de neste 10 årene er prognosen for vekst på hele 1 575 personer over 80 år.
- Antall barn i grunnskolealder vil være synkende den neste 15-årsperioden med en reduksjon på 555 barn i aldersgruppen. Deretter er prognosen en liten økning, men fortsatt ca 400 barn under dagens nivå i 2044.
- For barn i barnehagealder forventes nedgang de nærmeste årene. Deretter tilsier prognosen en liten økning i en tiårs-periode med toppnivå i ca 2040 med 30-35 flere barn enn i dag, før antallet ifølge prognosen igjen vil være synkende.

Prognosen hensyntar ikke lokale planer som etablering av Google datasenter. Vi vet at mange vil bo og oppholde seg i Skien i utbyggingsperioden, men hvor stor innvirkning denne etableringen vil få på folketallet på varig basis har vi pr nå ikke tilstrekkelig kunnskap om. Det er uansett ikke grunn til å forvente ytterligere økning i gruppen eldre de neste 20 årene som følge av Google-etableringen. Men det kan tenkes at det vil være en tilflytning av familier med barn, og dermed behov for familieboliger, barnehageplasser og skoleplasser i noe større grad enn det SSB-prognosene tilsier.

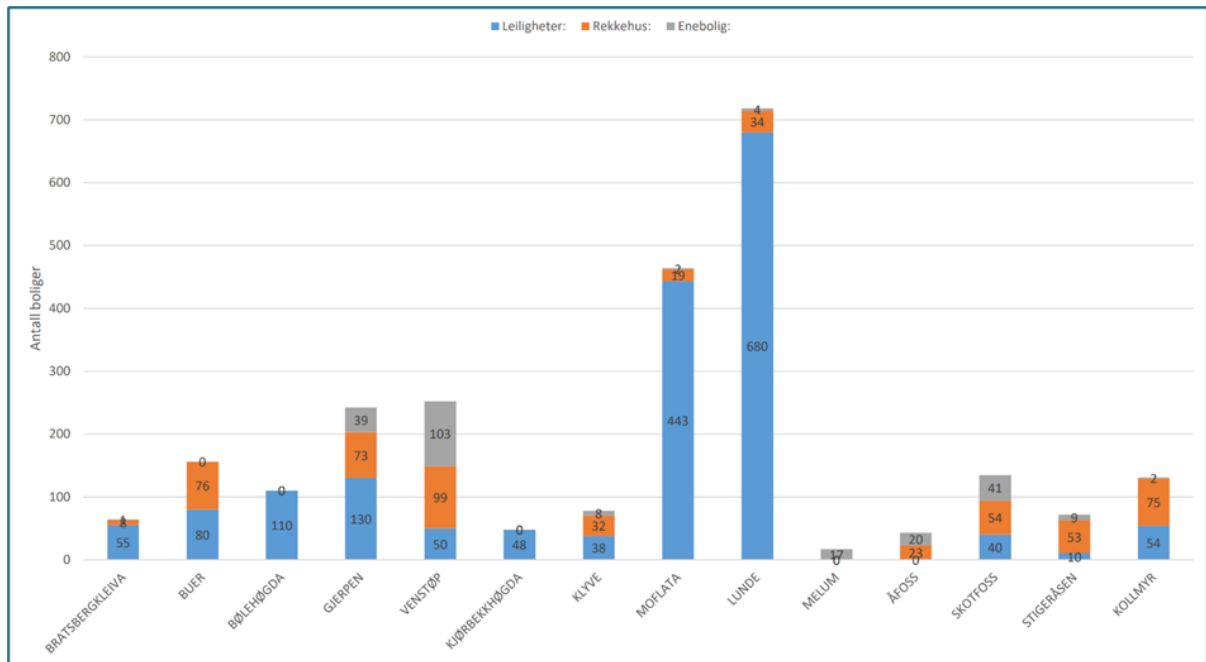
Planlagt boligbygging og befolkningsutvikling i kommunen

De skraverte områdene på kartet viser hvor det forventes befolkningsvekst fram mot 2050. Sterkest vekst forventes i de mørkest skraverte områdene. Dette er i tråd med det som ligger til grunn både i arealdelen og samfunnsdelen av kommuneplanen som blant annet sier at «vi skal plassere hoveddelen av nye boligområder sentralt og på areal som bidrar til å gjøre Skien til en grønn kommune».

Basert på vedtatte men ikke realiserte reguleringsplaner pr september 2024 er det potensiale for slik boligbygging som grafen under viser i den kommende 15-års perioden. Grafen vises per barneskolekrets, da det er denne geografiske inndelingen som legger de strengeste føringene inn i planleggingen av ulike tjenestetilbud, jfr at en elev har rett på skoleplass i sin krets mens det for både barnehage og helse- og omsorg ikke er tilsvarende rettigheter rent geografisk.

Figur: Estimert boligbygging per barneskolekrets 2025-2040

Investeringsplanen

I de følgende kapitlene, som er langsiktig drifts- og investeringsplan mer spesifikt for de store tjenesteområdene Helse og velferd og Oppvekst, beskrives framtidige investeringer og investeringsbehov først og fremst basert på

- Utvikling i demografi og de ulike gruppene av tjenstemottakere
- Vridning av tjenester mot en mer ressurseffektiv drift
- Tilpasning av tjenester til flere trinn i innsats- og boligtrappen
- Manglende kapasitet og/eller egnethet i eksisterende bygg
- Klima- og miljøinvesteringer

I tillegg til at investeringene skal understøtte en mer effektiv drift, ligger bærekraft og klimaperspektiv som en overordnet føring og strategi for investeringene i form av å

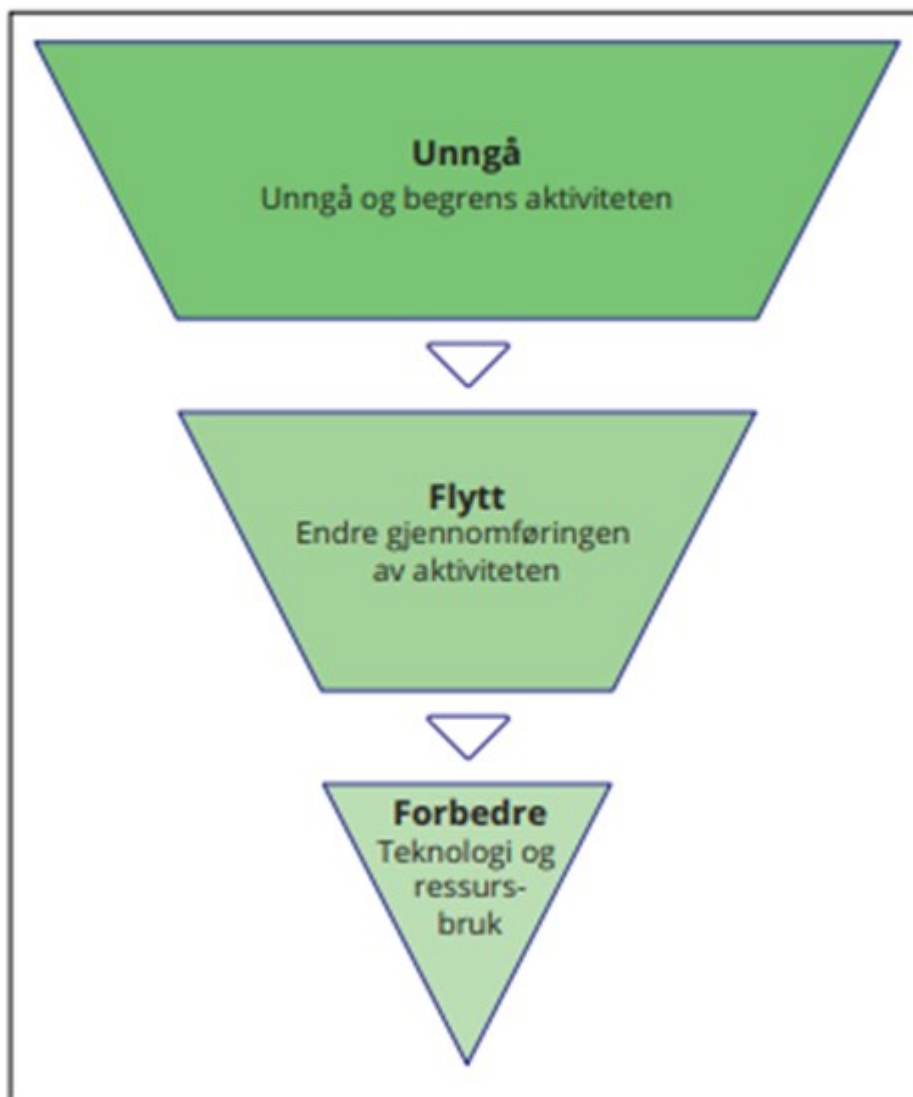
- Utnytte kapasitet i eksisterende formålsbygg
- Sikre funksjonalitet og tilstandsgrad i gjeldende bygg
- Arealeffektivisering og reduksjon av antall formålsbygg
- Primært utvide eksisterende formålsbygg
- Bygge nye formålsbygg når nødvendig

Det gjøres oppmerksom på at oversikten over investeringene ikke er uttømmende, i handlingsprogram og økonomiplan ligger det flere investeringer. I LDIP er tatt med de investeringene som har tilknytning til kulepunktene over.

Klimaperspektiv

For å omstille oss til lavutslipp og nå klimamålene ligger det løsninger innenfor sirkulær økonomi og sirkulære løsninger. Med dette menes at ressurser og produkter utnyttes effektivt og holdes i kretsloop så lenge som mulig. Målet er å minimere ressursforbruket, avfall, utslipp og energitap. Strategien kan overføres til alle sektorer og innenfor alle tjenestoområder, på ulike måter.

Rammeverket Unngå-Flytte-Forbedre (Klimautvalget, 2050) gir en viktig retning for prioritering og vurdering for nye investeringer.

Kilde: Klimautvalget 2050

Unngå: Så langt det er mulig skal man unngå aktiviteten eller handlingen som gir utslipp.

Flytte: Hvis man ikke kan unngå skal man flytte aktiviteten, dvs. endre måten den blir gjennomført på

Forbedre: Dersom man hverken kan unngå eller flytte skal man forbedre, dvs. velge beste teknologi eller ressursbruk

Tiltak for å unngå utslipp har høyest prioritet og bør være utgangspunktet for alle vurderinger. Rammeverket kan tilpasses til alle sektorer, men noen eksempler er gjengitt nedenfor.

- Areal og samfunnsplanlegging: Strategisk planlegging med konsentrert utbygging bør styre transport- og logistikkbehovet i fremtiden
- Investering og drift: Utslipp knyttet til investering vil kun føres på klimaregnskapet en gang. Utslipp knyttet til drift blir ført på klimaregnskapet hvert år. Investeringer som bidrar til å redusere driftsutslippene vil derfor ha stor effekt sett over tid.
- Forbruk: Forbruket i sin helhet må reduseres for at utslippene lokalt skal gå ned. Dette krever at man ser på innkjøp, rutiner og anskaffelser på nytt med et klimaperspektiv.
- Arealeffektivisering: Energiforbruk er et av de største utslippsområdene til kommunen. Ved å arealeffektivisere og gå ned på antall kvadratmeter areal, vil også energibehovet bli redusert.
- Gjenbruk og sambruk av bygg: Gjenbruk gjennom restaurering og oppgradering av eksisterende bygningsmasse er et viktig tiltak for å spare utslipp. Det samme er sambruk, ved at samme bygg kan fylle ulike funksjoner på ulike tider av døgnet.
- Energieffektivisering (ENØK): Viktig tiltak som på sikt vil få utslippene og kostnadene knyttet til drift ned. Eksempler på dette er EPC.
- Energiproduksjon til eget bruk: Energiproduksjon på allerede nedbygd areal er et viktig tiltak. Slike investeringer vil kutte driftskostnader på sikt, og bidra til mindre belastning av strømmettet. Solceller på eiendom eller bygg er et eksempel på dette.
- LCA-analyse av hele byggets levetid: Livsløpsanalyser av hele prosjekter og byggenes levetid er et viktig verktøy for å gjøre nødvendige prioriteringer. Det vil gjøre oss i stand til å vurdere om forventede utslipp kan forsvares.

Salg av eiendommer

Det skal løpende gjøres vurderinger av om det er behov for et bygg og om det er mulig å gjenbruke til annet formål som kommunen har behov for istedet for å bygge nytt.

Ved ledig bygg skal man legge dette ut for salg hvis det ikke er behov for bruk videre, slik at man reduserer totalt areal for kommunen.

Eiendommer hvor man ser i fremtiden at kommunen ikke har bruk for legges ut for salg.

I økonomiplanperioden er det lagt inn målsetting om salg for kr 4 mill årlig i tillegg til salg av enkelte konkrete bygg som vil bli frigjort som følge av LDIP.

Konkrete bygg er pr nå en eller to av lokasjonene der SPT skoleprosjektene holder til, 2-4 lokasjoner der Habilitering og rus/psykisk helse har boliger eller bokollektiv, samt Bølehøgda skole ifm foreslått skolestrukturendring på østsiden av kommunen.

Helse og Velferd - Helhetlig bolig- og innsatstrapp

Sykehjem og omsorgsboliger til eldre

Agenda Kaupang beskriver følgende i rapporten *Boligbehov for eldre frem mot 2040*: «Sykehjem omtales ikke som den viktigste løsningen på hvordan kommunene skal møte behovene som følge av den sterke økningen i andel eldre, blant annet på grunn av mangel på helsepersonell og redusert økonomisk handlingsrom.» (Agenda Kaupang, 2023)

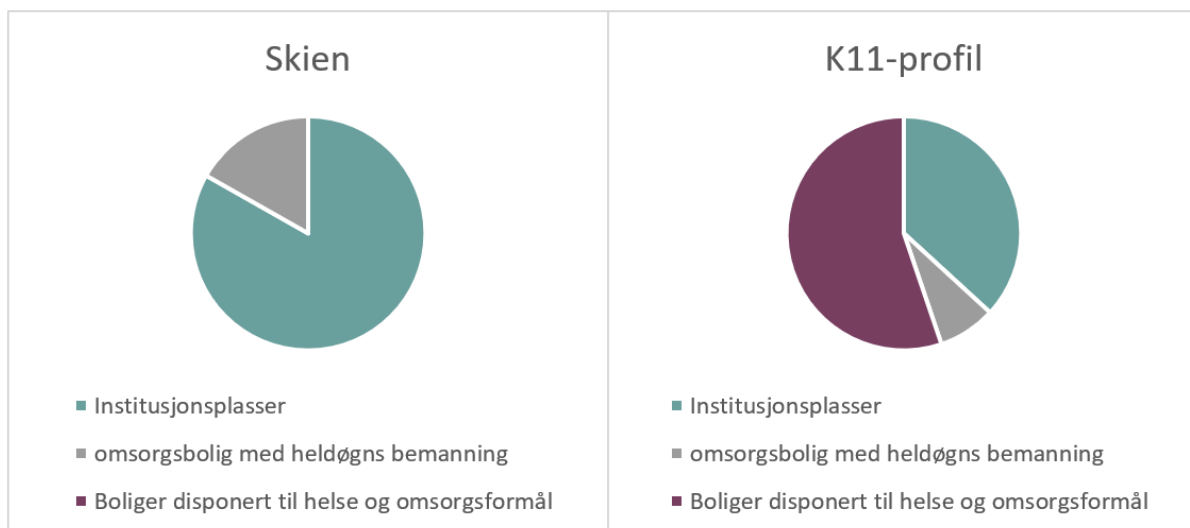
Skien har, som mange andre kommuner, utfordringer forbundet med balanse i økonomien, tilgjengelig personell og økende behov/etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester. Sykehjem har til nå vært hovedsatsningen til eldre når ikke hjemmetjenestens ressurser kan løse den enkeltes behov i eget hjem. Kunnskapen om og satsningen på boligstrategi som en del av løsningen for Helse- og velferdssektoren har økt, og vil inngå som tydelige faktorer når vi planlegger for fremtiden.

Hvem bør vi sammenligne oss med?

Kommunene er av SSB gruppert etter tre ulike dimensjoner: Folkemengde, utgiftsbehov og frie disponible inntekter per innbygger. Ut fra disse kriteriene ligger Skien kommune sortert under kommunegruppe 11. Vi har sett på kommunegruppen med tanke på kommuner som er godt drevet både på økonomi og kvalitet. Sandefjord og Nordre Follo er eksempelvis kommuner som utmerker seg på begge disse områdene. Vi finner at det er markant forskjell i boligprofilen når vi sammenligner følgende botilbud i Skien og beste praksis i kommunegruppen (heretter kalt K11-profil):

1. Institusjonsplasser
2. Omsorgsboliger med heldøgns bemanning
3. Boliger disponert til helse- og omsorgsformål

Det antas å være hensiktsmessig å nærme seg K11 boligprofil dersom vi skal møte utfordringsbildet på en bærekraftig måte.

Hva er forskjellene mellom Skien og K11-profilen?

Sykehjemsplasser

Skien har i dag ca. 65 sykehjemsplasser mer enn hva K11-profilen skulle tilsi. For å komme nærmere K11-profilen, vil det bli nødvendig å redusere antallet sykehjemsplasser, men det forutsetter et annet forsvarlig tilbud til innbyggere som er i behov av noe annet enn en uegnet privat bolig.

En sykehjemsplass koster i gjennomsnitt kr 1,3 – 1,4 mill per år (Agenda Kaupang, 2023)

Tabellen viser hvor mange sykehjemsplasser Skien må ha i framtiden dersom dagens profil videreføres, og hvor mange sykehjemsplasser vi må ha dersom vi skulle ha en profil tilsvarende K11-profilen.

Sykehjemsplasser				
	2024	2030	2040	2050
Skien med dagens profil	362	373	382	387
Dersom Skien skulle ha K11-profil	297	306	313	317
Avvik antall plasser	65	67	69	70

Omsorgsbolig med heldøgns bemanning

Skien har i dag 0,11% omsorgsboliger med heldøgns bemanning mot K11-profilens 0,13%. Dette er boliger med ulik bemanningsgrad tilpasset en gitt gruppes innsatsbehov, og skiller seg fra institusjonsplassene flere steder i lov og forskrift, samt andre krav til kompetanse og bemanningsprofil. Boligene eies eller leies av den enkelte, og kommunen stiller med nødvendig bemanning for å sikre forsvarlige tjenester.

Vi har i dag eksempler på denne driftsformen på Haugsåsen og bokollektivet på Gulset sykehjem, men vi har så langt ikke klart å realisere gevinst av boformen i form av redusert bemanning, og kostnadsnivået er i dag opp mot det en institusjonsplass koster. I et langsiktig perspektiv vil denne boformen fremstå som et realistisk alternativ fremfor institusjon/sykehjem dersom boformen rendyrkes mer enn det som er tilfelle i dag. Boformen koster i gjennomsnitt om lag halvparten av hva en institusjonsplass koster, kr 700 000 per år. (Agenda Kaupang, 2023)

Omsorgsbolig med heldøgns bemanning				
	2024	2030	2040	2050
Skien med dagens profil	73	75	77	78
Dersom Skien skulle ha K11-profil	64	66	68	69
Avvik	9	9	9	10

Boliger disponert til helse og omsorgsformål

Boliger som disponeres til helse og omsorgsformål er enten kommunale, eller private leiligheter med kommunal tilvisningsrett. De har tilknytning til lokalsentre med omfattende felles- og servicefunksjoner, og får eventuelle helsetjenester via hjemmesykepleien.

Skien planlegger to slike boligkomplekser, ett på Tømmerkaia og ett på Lie. Videre vil forslaget om en ombygging av Klyvetunet til omsorgsbolig kunne kvalifiseres som en slik type bolig. Denne boligformen kan ha mange ulike modeller for bemanning, alt fra en husvert deler av uken, til mer permanent bemanning på et moderat nivå.

Denne typen bolig er per i dag ikke i Skiens portefølje, mens det i K11-profilen er utstrakt bruk av denne boformen.

Boliger disponert til helse og omsorgsformål				
	2024	2030	2040	2050
Skien	0	0	0	0
Dersom Skien skulle ha K11-profil	445	458	469	475
Avvik	-445	-458	-469	-475

Forslag til tiltak

Foreslått fremdriftsplan legger til grunn at det er hensiktsmessig for Skien kommune å gjøre en vridning mot K11-profilen for boliger og botilbud. Det betyr at boliger disponert til helse- og omsorgsformål og omsorgsboliger med heldøgns omsorg prioriteres fremfor sykehjem i denne LDIP-perioden. Planen tar opp i seg pågående byggprosjekter, pågående mulighetsstudier og nye forslag.

Foreslått fremdriftsplan legger til grunn at det er hensiktsmessig for Skien kommune å gjøre en vridning mot K11-profilen for boliger og botilbud. Det betyr at boliger disponert til helse- og omsorgsformål og omsorgsboliger med heldøgns omsorg prioriteres fremfor sykehjem i denne LDIP-perioden. Planen tar opp i seg pågående byggprosjekter, pågående mulighetsstudier og nye forslag.

Forslag til fremdriftsplan perioden 2024-2040									
	2024	Andel 2024	2025	2026	2028	2030	2032	Andel 2032	Anslag 2040
Sykehjemsplasser	362	83%	426	355	355	356	356	38%	456
Omsorgsboliger heldøgns bemanning	73	17%	73	121	121	221	221	24%	288
Boliger disponert til helse og omsorgsformål	0	0%	32	108	184	284	359	38%	456
Sum plasser	435		531	584	660	861	936		1 200

2025

- Klyvetunet bygges om til 32 boliger til helse og omsorgsformål
- Nye Lyngbakken åpner mars 2026 med 64 nye sykehjemsplasser

2026

- Omgjøre 64 sykehjemsplasser på Bakkane sykehjem til 48 omsorgsleiligheter med heldøgns bemanning og 16 avlastningsplasser
- Legge ned Melum sykehjem
- Tømmerkaia åpner med 76 boliger til helse og omsorgsformål

2028

- Lie åpner med 76 boliger til helse og omsorgsformål

2030-2032

- Nybygg med 100 sykehjemsplasser, 100 omsorgsboliger med heldøgns bemanning og 100 boliger til helse og omsorgsformål
- Legge ned Gulset sykehjem (99 sykehjemsplasser og 21 omsorgsboliger med heldøgns bemanning)

2032

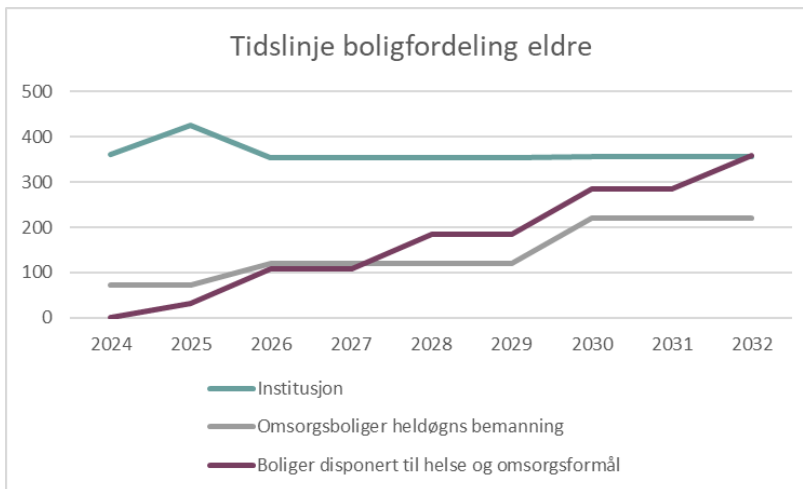
- Bygge om Gulset sykehjem til boliger til helse og omsorgsformål

2035-2040

- Utvikle Haugsåsenområdet og evt andre lokasjoner

Resultat av tiltakene

Forslaget til fremdriftsplanen gjør at Skien nærmer seg K11-boligprofil for eldre. Vi vil oppnå å redusere noe på klassiske sykehjemsplasser som gir gevinster i form av redusert behov for bemanning og kompetanse. For å gi forsvarlig tilbud til en økende eldre befolkning er det nødvendig å supplere med tilbud som kan gis på et lavere trinn i innsatstrappa.

Utrekning per plass per år (Agenda Kaupang, 2023)

- Sykehjemsplasser - 1,35 mill.
- Omsorgsboliger heldøgns omsorg – 0,7 mill.
- Boliger disponert til helse og omsorgsformål – 0,3 mill.

Kostnadsforskjellene mellom disse nivåene er store, da det beregnes at tjenester til mennesker som bor i egnet bolig kan reduseres med 600.000-1.000.0000 per plass.

I tabellen under vises forskjell i brutto utgifter til drift og FDV ved hhv foreslått profil (38% av plassene er sykehjemsplasser i 2032) og videreføring av dagens profil (83% av plassene er sykehjemsplasser).

Tabellen viser videre at mens vi fram til 2032 styrker totaltilbudet med 500 plasser øker driftsutgiftene med ca kr 200 millioner. Det er en gjennomsnittlig reduksjon i utgifter per plass på vel kr 400 000.

Ca kr 100 mill er en omfordeling over tid av midler fra institusjon til Hjemmetjenesten. Denne endringen antas å ha en gunstig innvirkning på Hjemmetjenestens kapasitet.

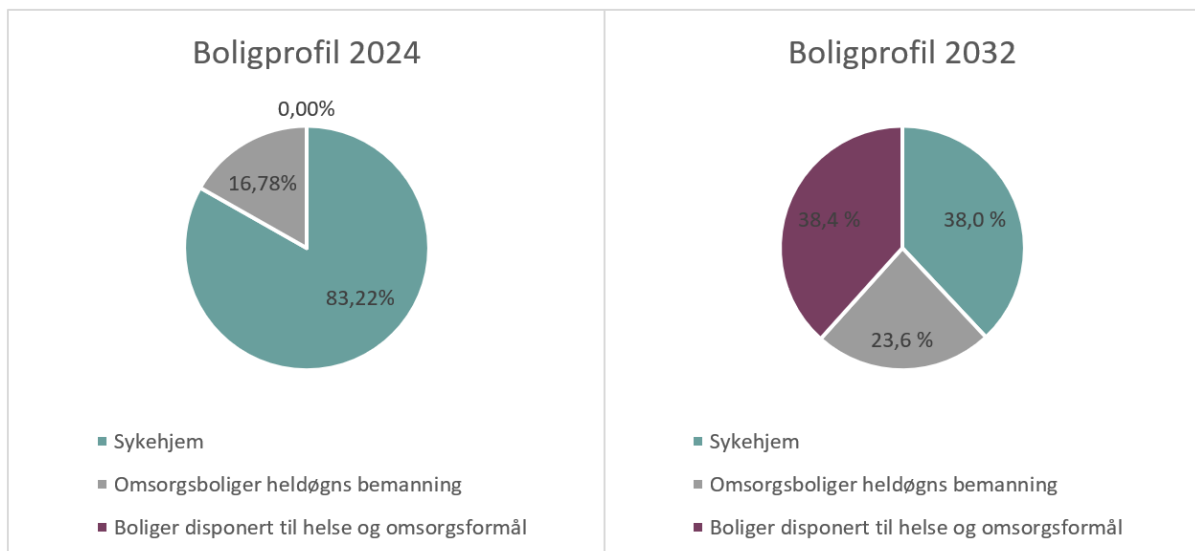
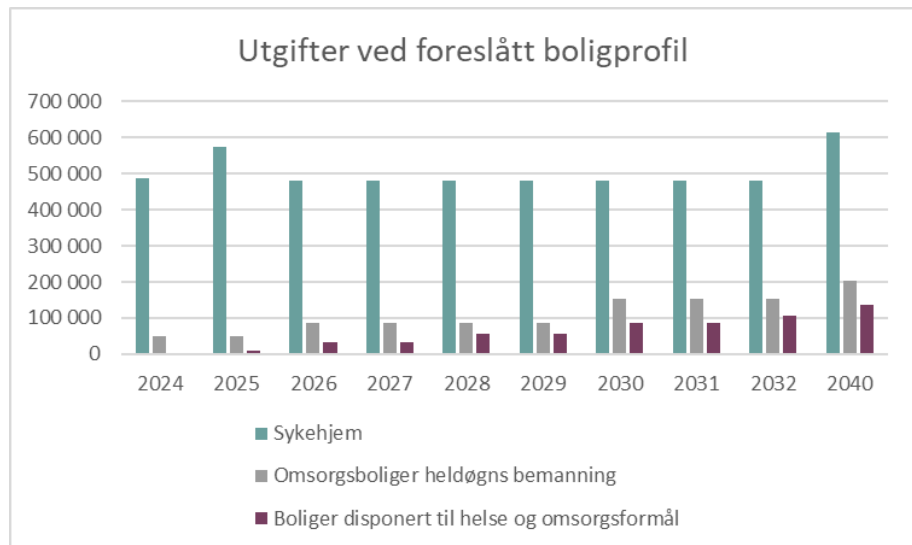
Anslag på utgifter ved ulike profiler på boligtilbud, mill kroner							
	2024	2025	2026	2028	2030	2032	2040
Foreslått fremtidig profil	540	636	596	619	721	743	954
Dagens profil (2024) videreføres	540	659	725	819	1068	1162	1489
Anslag på forskjell i årlige utgifter	0	23	128	200	348	419	535

Noe av vridningen fra sykehjemsplasser til boliger disponert til helse og omsorgsformål er allerede vedtatt, jfr at det blir 76 boliger på Tømmerkaia og 76 boliger på Lie i hhv 2026 og 2028. Disse boligene utgjør deler av forskjellen i utgifter vist i tabellen under.

Dersom vi gjennomfører foreslått plan vil boligprofilen endres for Skien kommune, og vi vil ha en tredeling av tilbudet. Det antas at videre satsing også frem mot 2040 i stor grad vil ha en tredeling, men fortsatt større vekst i omsorgsboliger enn i sykehjemsplasser.

Avlastnings- og dagtilbud

Kommuner skal tilby avlastningstiltak for å lette omsorgsbyrden

Pårørende og andre med særlig tyngende omsorgsoppgaver kan ha rett til tiltak for å lette omsorgsbyrden. Rettigheten gjelder både frivillige omsorgsgivere og foreldre med mindreårige barn, og kan gis uavhengig av pasientens eller brukerens diagnose.

Alt helsepersonell som i sitt arbeid kommer i kontakt med pasienter eller brukere og pårørende med store omsorgsoppgaver bør bidra til å fange opp og melde fra om eventuelt avlastningsbehov når pårørende ønsker det. Behov for avlastning formidles til tildelingskontor eller liknende i kommunen.

Avlastningstiltak kan tilbys:

- i eller utenfor hjemmet, i eller utenfor institusjon
- som dagaktivitetstilbud, på timebasis, som døgntilbud eller helgetilbud

Hva har vi i dag

1. Døgnavlastningstilbud på Melum, 12 plasser, rullerende
2. Dagtilbud for mennesker med demens på Klyvetun, 38 plasser, åpningstid 10.00-14.00. Dette er et lovpålagt tilbud.
3. Dagtilbud for eldre på Kverndalen bo- og dagsenter, 30 plasser, åpningstid fra 10.00-14.00

Hva har vi ikke i dag?

1. avlastningstilbud i eget hjem
2. fleksibel oppholdstid, det er 14 dager hver gang
3. fleksibelt tidspunkt for oppholdet
4. dagtilbud utover kjernetiden 10.00-14.00

Hvorfor bør vi øke?

1. Avlastning- og dagtilbud bidrar til at innbyggeren kan bo i eget hjem lengre.
2. Pårørende får nødvendige pauser fra tunge omsorgsoppgaver
3. Tilbudene ligger lavt i innsatstrappen

Dimensjonering

Avlastning- og dagtilbud er nødvendig å øke i takt med at boformene endres. Hvis vi velger å nærme oss K11-boligprofil må vi samtidig dimensjonere ulike støttetilbud for å få ønsket effekt. Allerede i dag ser vi behovet for å øke kapasiteten på så vel åpningstider, som fleksibilitet.

Det er ikke mulig å utvide tilbudene i dagens lokaler for dagtilbud.

Forslag til tiltak

1. Etablere et samlet dagtilbud i egnede lokaler utenfor Klyvetun, på gamle Gjerpen sykehjem
2. Øke kapasiteten på tilbudet til det dobbelte, fra 62 plasser til 122 plasser. Hver plass gir i gjennomsnitt tilbud til 2 innbyggere
3. Utvikle avlastningstilbud som gis i eget hjem
4. Flytte døgnavlastningsplasser for demente fra Melum til Bakkane. Utvide kapasiteten fra 12 til 16 plasser

Forslag til tidslinje

2025

- Etablere dagtilbud på gamle Gjerpen, legge ned dagtilbud på Klyvetun

2026

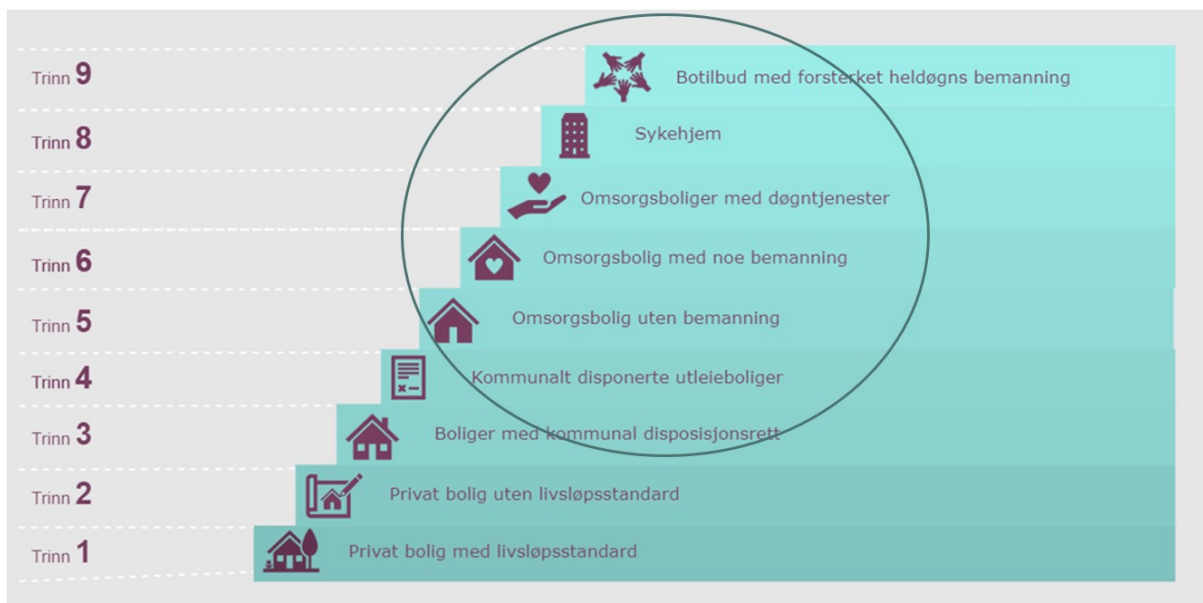
- Det etableres 16 døgnavlastningsplasser på Bakkane, erstatter dagens tilbud i Melum samt noe økt kapasitet
- Hjemmeavlastning vurderes etablert i liten skala
- System for fleksibel avlastning prøves ut

Habilitering

Personer med utviklingshemming er en sammensatt gruppe hvor bistandsbehovet varierer fra råd og veiledning til døgkontinuerlig bistand. Mange med lettere utviklingshemming kan kjøpe en selvstendig bolig, mens andre med større behov bor i mer tilrettelagte løsninger i et bofellesskap.

Dagens situasjon

For brukergruppen mennesker med psykisk utviklingshemming/utviklingsforstyrrelser er ressursbruken samlet sett høyere i Skien enn det vi finner i sammenlikningskommunene. For personer under 18 år er ressursbruken litt lavere enn det vi finner i de andre kommunene. Antall tjenestemottakere er markant mindre og ressursene brukes i større grad til avlastningstilbud enn det vi finner hos andre. Altså færre brukere på både lavere og høyere trinn i trappen. (Agenda Kaupang, 2024)

Forslag til tiltak

Den relativt høye ressursbruken i tjeneste kan forklares med antallet lokasjoner. Vi har i dag 26 bemannede enheter (2 av disse er dagsenter) fordelt rundt i kommunen. Det medfører høye bemanningskostnader, kompetanse og rekrutteringsutfordringer, mer transportutgifter osv.

Fordi kostnadsnivået er så sterkt knyttet til antallet lokasjoner er det nødvendig å ha en gjennomgang av dagens boformer for å redusere kostnadene. Det er nødvendig å etablere andre boformer som hensyntar dimensjonering, beboerens behov, bemanningskrav og beliggenhet. I boligtrappa deles tilbudene inn på trinn 4, 5, 6, 7 og 9.

Ønsker å ta i bruk flere trinn i innsatstrappa.

1. Det foreslås å etablere 30 boenheter på eller i nærheten av Stevneplassen. Dette er et egnet område på grunn av nær beliggenhet til nye MATS, servicesentra, kollektivtrafikk og kulturtilbud.
2. Tjenestene organiseres ut fra innsatsbehovet til brukeren.
3. Flere tjenester blir ambulante.

Forslag til tidslinje

2024-2025

- **Heldøgns bemanning med base/tett oppfølging:** Pågående oppgradering og utvidelse av eksisterende bygningsmasse Heikleivveien. Dette er et avlastningstilbud for voksne. Avlastning er viktig for at pårørende skal kunne ha sine barn lengre hjemme. Tilbudet vil frigjøre kapasiteten vi i dag har til barn/barnebolig med to rom. I tillegg vil det bidra til at brukere som ønsker det, fortsatt kan bo hjemme med nok avlastning for pårørende.

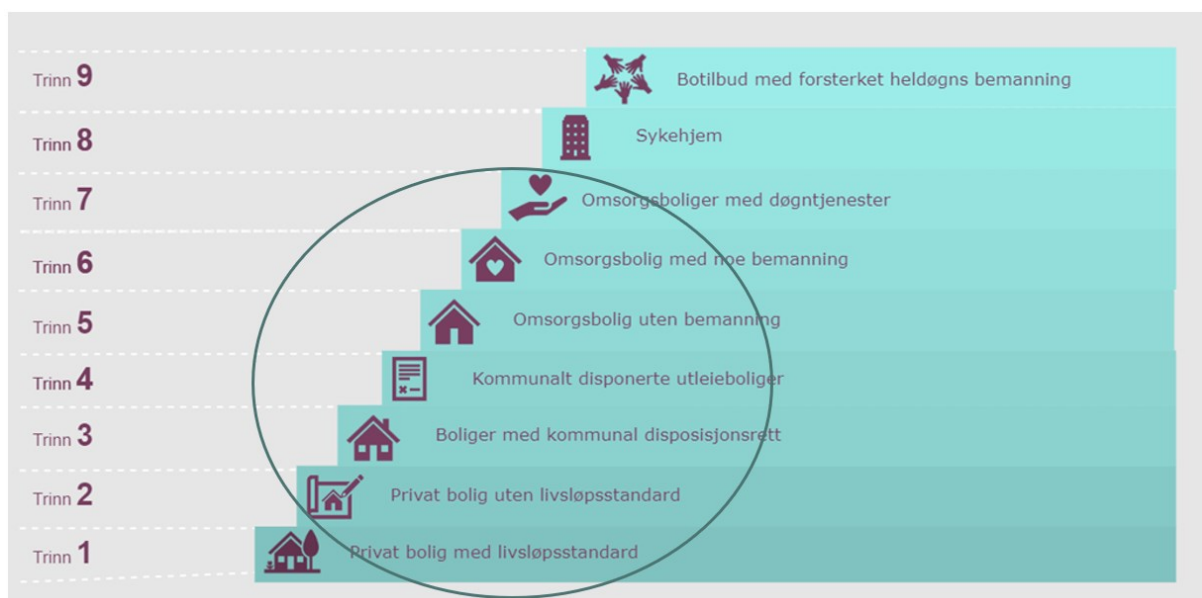
2026-2027

- **Ambulante tjenester:** Etablere 12 boenheter i Stevneplassområdet. Disse skal få ambulante tjenester. Tiltaket er et ledd i å gi tjenester lengre ned i innsatstrappa. Her vil brukeren bo selvstendig i et lokalsamfunn som har nærhet til butikker, offentlig transport og aktiviteter og dagsenter (MATS)
- **Samlokalisere boliger:** Muligheter må utredes nærmere

2028

- **Samlokalisert bolig:** Bygge 18 leiligheter, uten fellesareal, men med base for ansatte i Stevneplassområdet. Erstatte 2 eksisterende bofelleskap, og øker kapasiteten med 3 nye leiligheter. Beliggenheten er ideell med tanke på nærhet til dag- og aktivitetssentre. Denne samlokaliseringen vil gi bedre utnyttelse av personal- og kompetanseressurser.
- **Samlokalisere boliger:** Muligheter må utredes nærmere

Rus og psykisk helse

Enkelte av omsorgsboligene innenfor rus- og psykisk helse bør samlokaliseres for å gi stordriftsfordeler rundt bemanning og ledelse. Dette vil gi større fagmiljøer, høyere kompetanse og mer robusthet i forhold til uønskede hendelser, fagkompetanse, sykefravær mm.

Forslag til tiltak

1. Bygge ut to bofellesskap + base med personalfasiliteter og fellesrom for beboere
2. Legge ned to mindre bofellesskap

Forslag til tidslinje

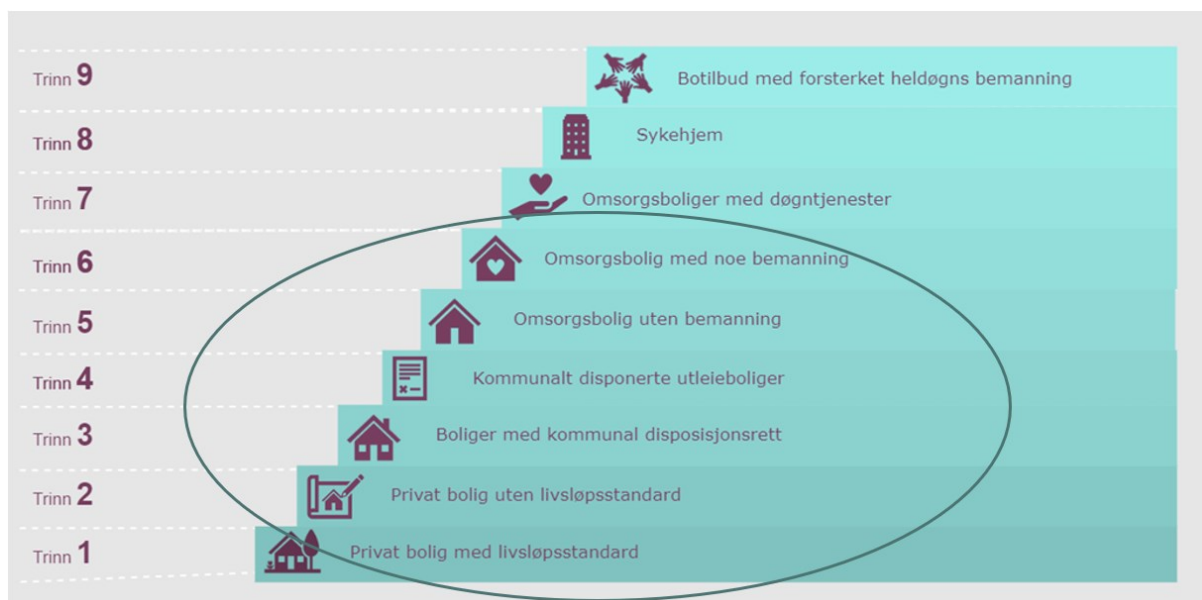
2025

- Utrede muligheter når det gjelder tilgjengelig areal, reguleringsplaner mv ved eksisterende bofellesskap, og hvor utbygging er mulig

2026-2028

- Utvide to bofellesskap med 12-15 plasser

Hjemmetjenesten

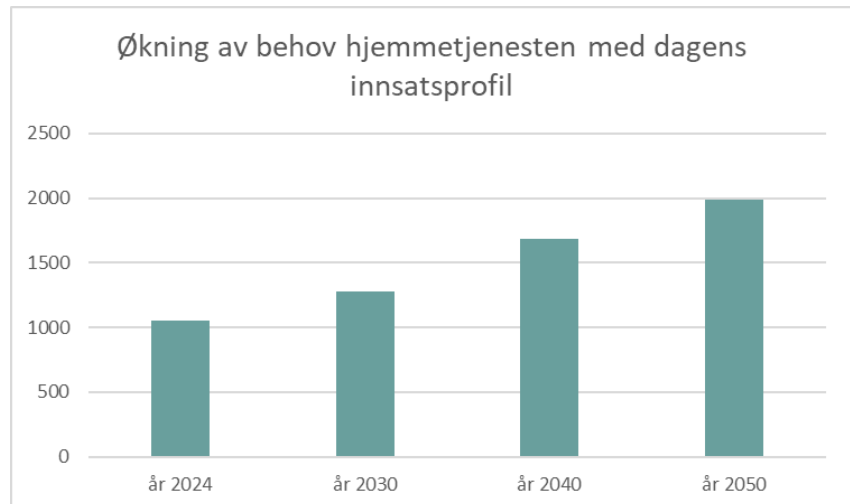

Hjemmesykepleie er den delen av kommunehelsetjenesten som driver med pleie og omsorgstjenester for personer som bor utenfor helseinstitusjon. Tjenesten er en vesentlig del av eldreomsorgen, selv om det ikke bare er eldre som mottar hjemmesykepleietjenester. (*“hjemmesykepleie – Store medisinske leksikon”*)

Status

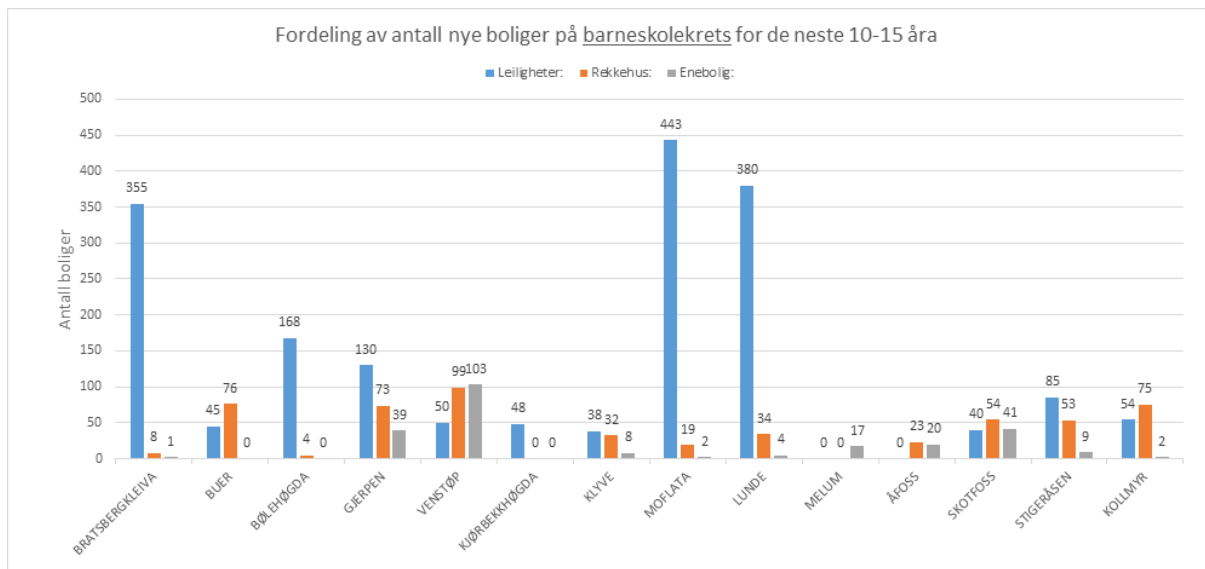
I dag er det 8 hjemmesykepleie-enheter fordelt på 4 lokasjoner. Hjemmesykepleier er en nøkkelfaktor for å kunne løse helse og velferds oppdrag så langt ned i innsatstrappa som mulig. På grunn av demografi vil behovet for tjenestene øke og det vil bli nødvendig å utrede nye lokasjoner.

- En økning på ca 950 hjemmetjenestepasienter mot 2050.
- Hver enhet har i dag ca 150-200 pasienter. Dette vil øke behovet med 4-5 nye enheter etter dagens organiseringsform frem mot 2050. Allerede i 2030 er behovet for en ny enhet til stede med en økning på 230 pasienter. Denne lokasjonen er ønsket etablert i samme bygningsmasse som omsorgsboligene på Lie (2028)
- Den relative reduksjonen av sykehjemsplasser vil også påvirke behovet for hjemmetjenester.

Hva utgjør nye boformer?

Tabellen under viser planlagte boliger i Skien frem mot 2040. Det er sannsynlig at leilighetene i stor grad kjøpes av eldre. Dette betyr en dramatisk økning av eldre i sentrum av Skien. Hjemmesykepleien vil derfor ha bedre ressursutnyttelse dersom basene flyttes nærmere sentrum.

Forslag til tiltak og tidslinje

2025

- Flytte hjemmetjeneste fra Stevneplassen til Helsehuset
- Avvikle brakker Stevneplassen

2025-2026

- Etablere ny, stor hjemmetjenestebase, med plass til 2-4 enheter i nærhet til Gimsøy/Klosterøya
- Vurdere færre enheter Klyve, eventuelt legge ned

2028

- Etablere ny hjemmetjenestebase i lokaler på Lie (samlokalisert med omsorgsbolig)

Legetjenesten

Legevaktsbil er en viktig brikke for å kunne behandle flest mulig innbyggere i eget hjem.

Kompetanseheving:

- Øke den akuttmedisinske kompetansen for kommunens helsearbeidere
- Akuttmedisinsk-ressurs for kommunens helsepersonell (hjemmetjenesten, sykehjem og institusjoner)

Sideeffekter:

- Redusere ventetid på legevakten (reducere antallet tidkrevende konsultasjoner)
- Styrke den totale akuttberedskapen i Skien kommune
- Redusere ressurskrevende/tidkrevende transporter fra fengsel og politi til legevakt
- Frigjøre ressurser for Politiet (venting på legevakt, mer tid til ordinært politiarbeid)

Investeringer:

- Foreslås anskaffet i 2026

Tjenestekvalitet og kompetanseutvikling

Opplæring og kompetanse

«Kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i utdannings- og yrkessammenheng» (“NOU 2014: 7 - regjeringen.no”)

Det er besluttet at vi skal etablere en opplæring og kompetanseavdeling for å styrke våre medarbeideres kompetanse. Det er behov for systematisk opplæring av nyansatte og vedlikehold av kunnskap og ny læring for de som har vært hos oss en stund. Vi har behov for å øve på dokumentasjon, hjelpemidler, løfteteknikker, velferdsteknologi, ulike ferdigheter og nye oppgaver. Det antas at dette tiltaket vil virke positivt på rekruttering av helsepersonell.

Det er ønskelig å etablere «Akademiet for tjenestekvalitet og kompetanseutvikling» i 3. etasje på gamle Gjerpen sykehjem, forutsatt at øvrige etasjer blir brukt til dagavdeling mm.

Fagavdeling

Fagavdelingen er en stabsavdeling som skal gi støtte og kompetanse på ulike områder.

Behov for kontorplasser.

Tidslinje

2025

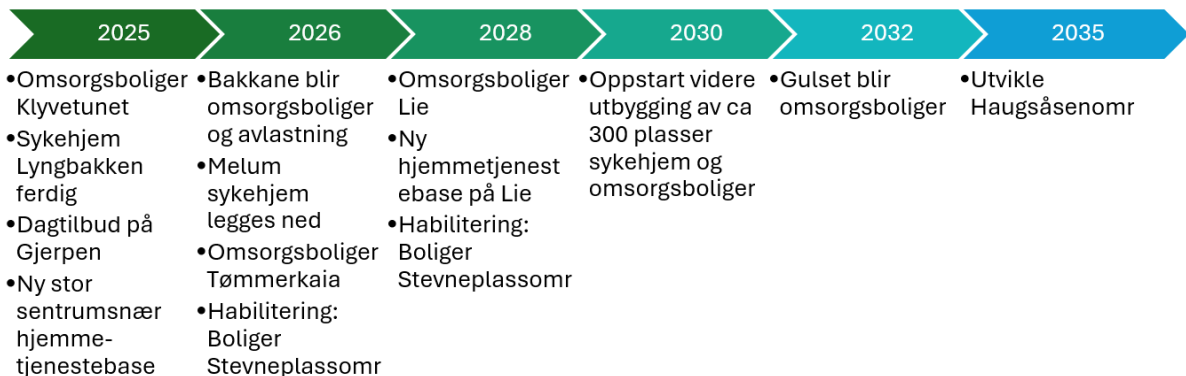
- Ta i bruk 3.etasje Gamle Gjerpen sykehjem til kontorlokaler, opplæring- og undervisningsrom

Helhetlig bolig- og innsatstrapp - oppsummering

Tidslinje oppsummert

Investeringer og driftskonsekvenser

I tabellen vises investeringer og/eller driftskonsekvenser av de foreslåtte tiltakene i LDIP-perioden. Investeringer ut over økonomiplanperioden, og driftskonsekvenser av disse, er grove anslag. Oversikten illustrerer likevel at det er svært store beløp som kreves for å finansiere den demografiske utviklingen, selv når en gjør en betydelig vridning i tjenestene over fra sykehjems plasser til boformer lenger ned i boligtrappa.

Foreslåtte tiltak som ikke har økonomisk effekt eller er ren flytting av ressurser internt i tjenestene er ikke tatt med i tabellen, det gjelder eksempelvis tjenester fra hjemmetjenesten som skal ivareta helsetjenester i boliger til helse og omsorgsformål. Gevinsten i disse tilfellene er å gi tjenester til flere brukere med de samme ressursene gjennom å etablere en mer effektiv drift og struktur som bremser opp den store utgiftsveksten en ville hatt ved dagens organisering, struktur og tjenesteprofil.

De grepene som nå foreslås er beregnet til å redusere merforbruket i løpet av 2025 og 2026 med ca kr 40 mill, økende til kr 60 og 80 mill de to neste årene.

Økte demografiutgifter i de fire første årene av LDIP (dvs økonomiplanperioden) er lagt inn i form av utgifter knyttet til utvidelse av Lyngbakken sykehjem med ca kr 65 mill til drift og FDV fra 2026. For de neste 10 årene (2029-2039) er det anslått at demografiendringer vil øke driftsbudsjettet med ytterligere ca kr 180 mill. Dette er beløp som forutsetter at de grepene som foreslås her i LDIP vedtas og gjennomføres.

Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) 2025-2044

Negative tall i tabellen er inntekter knyttet til investeringer, og innsparinger knyttet til drift

Tabellen viser investeringer ekskl mva (i motsetning til økonomiplanen, der alle investeringsbeløp skal vises inkl mva)

(mill kroner i 2025-verdi)	INVESTERINGER - NETTOBELØP u/mva					Netto invest.	VIRKNING PÅ DRIFTSBUDSJETTET				Tidspunkt driftseffekt
	HØP 2025-2028	Anslag 2029 - 2034	Anslag 2035 - 2039	Invest.-tilskudd	salg av bygg		Årlig renter/avdrag	Årlig FDV	Årlig drift	Årlig total effekt drift	
BOLIGER TIL ELDRE											
Bygge om Klyvetunet fra bokollektiv til 32 omsorgsboliger	35 000			-12 600		22 400	1 344		-4 500	-3 156	Effekt fra 2026
Lyngbakken 64 sykehjemsplasser fra mars 2026.	360 800			-140 000		220 800	13 248	5 800	58 700	77 748	Effekt fra 2026. Er innarbeidet i øko. planen
Omgjøre 64 sykehjemsplasser på Bakkane til 48 heldøgns omsorgsleiligheter (og 16 avlastningsplasser, jfr nedenfor)	2 800					2 800	168	0	-32 500	-32 332	Effekt fra 2027
Legge ned Melum sykehjem	X							-1 000	-32 000	-33 000	Effekt fra 2026/27
Tømmerkaia 76 boliger til helse- og omsorgsformål	X						Effekt: bremse utgiftsøkning			0	Effekt fra 2026
Lie 76 boliger til helse- og omsorgsformål	X						Effekt: bremse utgiftsøkning			0	Effekt fra 2028
Etablere ca 300 nye enheter sykehjem/omsorgs-boliger med bemanning/boliger til helse- og omsorgsformål		250 000	250 000	-150 000		350 000	21 000	9 000	150 000	180 000	2035?

Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) 2025-2044

Bygge om Gulset sykehjem til omsorgsboliger		150 000			-54 000		96 000	5 760		-54 000	-48 240	Effekt fra 2032
Utvikle Haugsåsenområdet			X					Effekt: bremse utgiftsøkning			0	Tidligst 2035
AVLASTNINGS- OG DAGTILBUD												
Ta i bruk Gjerpen sykehjem til dagtilbud, øke kapasitet fra 62 til 122. Legge ned tilbudet på KBD/Klyvetunet	26 500				-12 000		14 500	870	1 500	Intern om-disponer.	2 370	Effekt fra 2026
Etablere 16 døgnavlastningsplasser på Bakkane (investering ligger under Boliger til eldre)	0									13 500	13 500	Effekt fra 2027
HABILITERING, RUS OG PSYKISK HELSE												
Etablere 12 boenheter i Stevneplassenområdet (ambulante tjenester, lavt ned i innsatstrappa)												
Samlokalisere bolger - må utredes nærmere												
Etablere 18 leiligheter uten fellesareal i Stevneplassenområdet. Erstatte 2 bofellesskap, øker kapasitet med 3. Personalbase - samlokalisering												
Utvide to bofellesskap, legge ned mindre lokasjoner (rus og psykisk helse)												
Avsatt til etablering, samlokalisering, utvidelse av boliger/bofellesskap i økonomiplanperioden 2025-2028. Konkretisering av hvilke boliger samt driftseffekt må utredes nærmere	60 000				-24 000	-5 000	31 000	1 860	0	-12 000	-10 140	Effekt fra 2026 og løpende

Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) 2025-2044

HJEMMETJENESTEN											
Avvikle brakker Stevneplassen og flytte til Helsehuset											
Etablere ny stor hjemmetjenestebase sentralt (Gimsøy/Klosterskogen/Lie bydelshus)											
Etablere hjemmetjenestebase på Lie											
Sum investeringer Helse og Velferd	485 100	400 000	250 000	-392 600	-5 000	737 500	44 250	15 300	87 200	146 750	

Oppvekst - Behov og kapasitet i barnehager og skoler

Innledning LDIP Oppvekst

Utredningen av barnehage- og skolekapasitet har tatt utgangspunkt i følgende data:

- Befolkningsframskrivinger på kommune og kretsnivå
- Barne- og elevtall siste tre år
- Planlagte boligprosjekter i kommuneplanens arealdel
- Tilstandsvurdering av formålsbygg i oppvekst

I dokumentet presenteres 7 innsatsområder. Spesialpedagogiske tjenester er et eget innsatsområde. De 6 ungdomsskolekretsene utgjør de øvrige innsatsområdene. Innenfor den enkelte krets er det en analyse av kapasitet og behov knyttet til barnehage, barneskole og ungdomsskole.

Overordnede strategier for å sikre kapasitet i barnehager og skoler

- Bærekraft og klimaperspektiv er en overordnet føring
- Utnytte kapasitet i eksisterende barnehage- og skolebygg
- Sikre funksjonalitet og tilstandsgrad i gjeldende bygg
- Arealeffektivisering og reduksjon av antall formålsbygg
- Utvide eksisterende barnehager og skoler
- Bygge nye barnehager og skoler når nødvendig

Om skolenedleggelser

Kommunale vedtak om endring av skolestrukturen, for eksempel om nedleggelse av en skole, er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det er ikke et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter for en eller flere bestemte personer. Plassering av den enkelte elev ved en skole vil derimot være et enkeltvedtak.

Barnekonvensjonen er tatt inn i norsk rett ved menneskerettsloven i 2003, og forplikter kommunene til å legge vekt på barnets beste, blant annet i saker om skolestruktur. Dette betyr at kommunen i saker om skolestruktur også må vurdere barnets beste.

For kommuner som har gitt forskrifter om skolekretsgrenser må det i tillegg til vedtak om nedleggelse også skje en etterfølgende endring av forskriften om skolekretsgrensene.

Nedleggelsen og forskriftsendringen kan etter kommunens eget valg behandles som to separate saker, først et vedtak om nedleggelse, dernest en forskriftsendring som følge av nedleggelsen. Hvis denne fremgangsmåten velges, vil avgjørelsen om selve nedleggelsen måtte følge ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper. Den etterfølgende forskriftsendringen derimot vil måtte behandles etter de saksbehandlingsreglene som er angitt i forvaltningslovens kap. VII om forskrifter. (Behandlingen av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser, Udir 2024)

Ved vedtak om skolenedleggelse vil sak om endring av forskrift om skolekretsgrænse legges fram for politisk behandling i rimelig tid før effektivering av vedtaket.

Bystyret skal ha rimelig kjennskap til synspunktene til de som berøres av nedleggelsen før et vedtak treffes. Utredningen om behov og kapasitet i barnehager og skoler blir sendt for uttalelse til skoler som blir direkte berørt av forslag om nedleggelse. Utredningen vil i tillegg bli sendt for uttalelse til alle samarbeidsorgan i barnehager og skoler, samt lokalutvalgene.

Barn og elevtallsutvikling

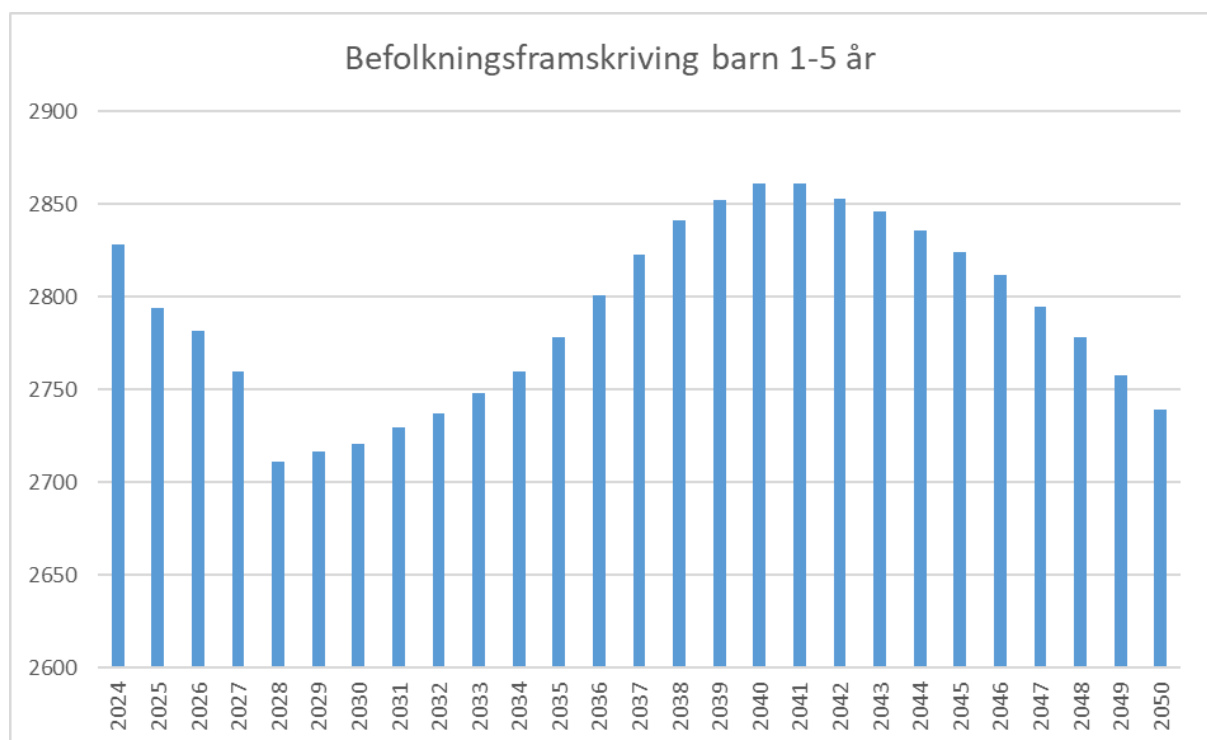
Befolkningsframskrivingene skal legge grunnlag for planlegging og debatt rundt befolkningsspørsmål i Norge. Regionale befolkningsframskrivinger er beregninger av hvordan befolkningen i Norges kommuner utvikler seg framover, gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting, innvandring og utvandring. (SSB.no)

Den største usikkerheten er knyttet til de demografiske forutsetningene om framtidig fruktbarhet, dødelighet, innenlandsk flytting og inn- og utvandring. Framtidig inn- og utvandring er meget usikker, men også fruktbarheten, dødeligheten og flytteeatferden kan ende opp svært forskjellig fra det som er forutsatt. (SSB.no)

Modeller er forenklinger av virkeligheten, og de fanger ofte opp bare noen hovedmekanismer. Det gjelder også modellene som brukes i befolkningsframskrivingene. (SSB.no)

I utredningen er befolkningsframskrivingen brutt ned på krets nivå for å se utviklingen i de forskjellige delene av kommunen. Tallene på krets nivå er ikke gjengitt i dette dokumentet av hensyn til detaljeringsgrad, men er kommentert i de innsatsområdene der det er særlig relevant.

Utvikling barn i barnehagealder

Kommentar overordnet barnehage

I Skien er andel barn i alderen 1-5 år som har plass i barnehage 92 %. For landet er andelen 94 %. (BASIL 2023) Skien kommune har noen barn i barnehager i Porsgrunn og gjør at andelen skiensbarn som går i barnehage er ca. 93 %.

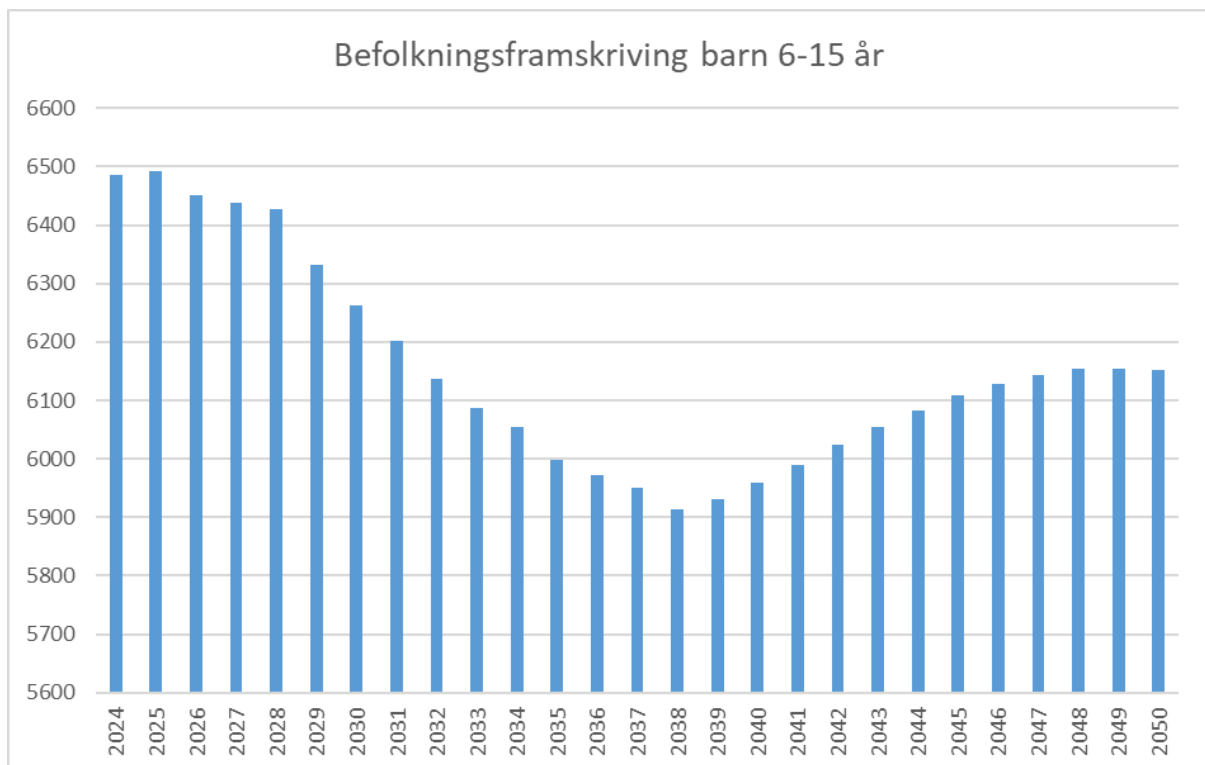
I 2024 fikk 90 % av alle søkere til barnehageplass i Skien kommune sitt 1. eller 2. ønske innfridd. Det gjennomføres løpende opptak for alle barn med rett, dvs. at barn født før 1.12.2023 får tilbud om barnehageplass denne høsten.

Samlet kapasitet i kommunale og private barnehager i kommunen er 2626. Det betyr at det vil være en dekningsgrad på 96,5 % i 2030 og 91,7 i 2040. Behov og kapasitet samsvarer godt og Skien kommune har en hensiktsmessig barnehagestruktur for å imøtekomme behovene fremover. Det medfører at det i denne omgangen ikke foreslås store endringer innen barnehagestrukturen.

Pressområder i dag er sentrum og øst, men basert på prognosen kan vi anta denne situasjonen avtar mot 2030. Utviklingen fra 2030 og videre tilsier at Skien kommune utreder behov for en ny 6-8 avdelingers sentrumsbarnehage i denne perioden.

Det er i dag god kapasitet i sone vest. (Gimsøy og Åfoss krets). Åfoss barnehage avd. Fuglespretten har ikke barn i barnehagen inneværende barnehageår, og det foreslås å avvikle driften ved avdelingen på permanent basis. Maribakkane barnehage avdeling Triangelen foreslås avvirket når forventet nedgang i behov inntreffer.

Utvikling barn i grunnskolealder

Kommentar overordnet barneskole

Våren 2024 var det 5945 elever i kommunale grunnskoler i Skien. Differansen mellom barnetall og elevtall forklares ved at nær 7 % i aldersgruppen 6-15 år går i private grunnskoler. Med utvidelse av Skauen kristelige skole og en etablering av Steinerskolen kan elevtallet i private skoler øke til 700. Det betyr at andelen elever i privatskoler kan øke til 11 % i 2030.

Teoretisk kapasitet i kommunale grunnskoler er 7100 elevplasser. Det er viktig å påpeke at skolene aldri vil ha et elevtall som samsvarer med teoretisk kapasitet. Om lag 85 % av teoretisk kapasitet vil være en god utnyttelse i framtiden. Fram mot 2050 vil Skiensskolen ha en overkapasitet på ca. 1000 elevplasser hvis en tar høyde for en utnyttelsesgrad på 85 %.

I dagens skolestruktur varierer netto driftsutgifter per elev i barneskolen fra 85 000 til 116 000 kr. I ungdomsskolene variere netto driftsutgifter per elev fra 83 000 til 98 000 kr. Kostnadene per elev er høyest ved de små enhetene. Synkende elevtall gjør det nødvendig å gjennomføre strukturelle grep innen skolesektoren for å drifte mer kostnadseffektivt i framtiden.

Dagens struktur gir allikevel et begrenset handlingsrom for hva som kan sies å være realistisk gjennomførbare tiltak. Kommunens investeringsevne, å nå klimamål ved å bruke eksisterende formålsbygg og vedtatte arealplaner er eksempler på faktorer som er begrensende. Tiltak som foreslås i denne omgang vil bare delvis bidra til å redusere antall elevplasser i kommunale skoler til et anbefalt nivå.

Kommentar overordnet ungdomsskole

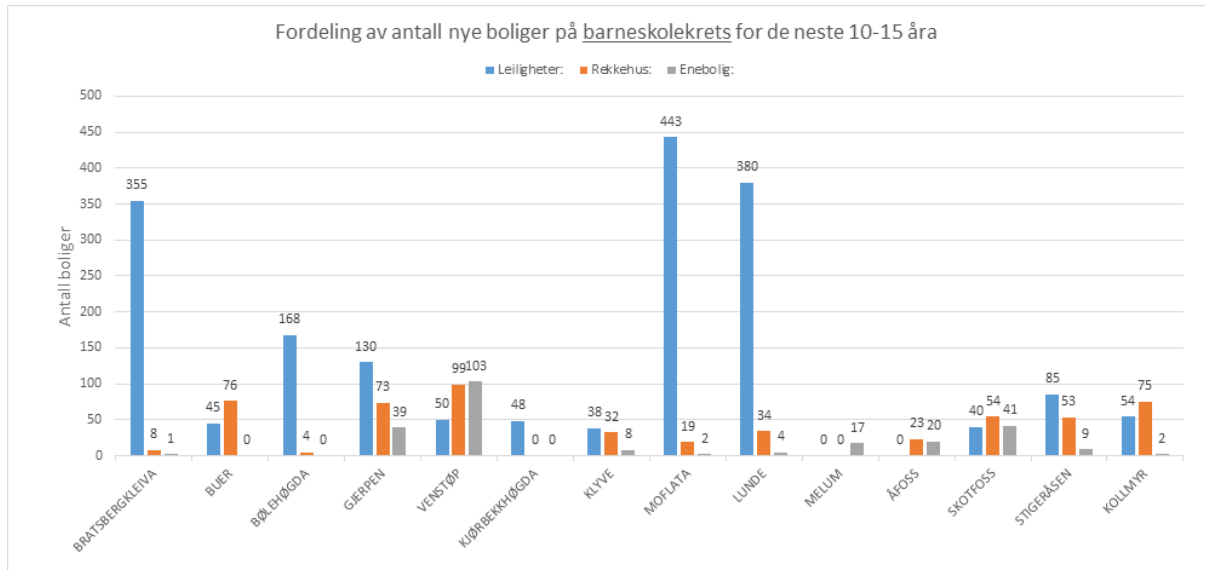
Samlet teoretisk kapasitet i de kommunale ungdomsskolene er 2235 elever. Inneværende skoleår er det 1778 elever i de seks skolene. Private skoler i Skien har til sammen 205 elever i 8.-10. trinn. Blant disse er det også elever fra andre kommuner.

I 2040 kan det være en teoretisk overkapasitet på nær 30 % i de kommunale ungdomsskolene forutsatt nedgang i barnetall og at andelen elever i private skoler øker til 10 %.

I utredningen har det vært undersøkt om elever kan overføres fra Mæla til Gjerpen og Gimsøy. Dette ville frigjort Mæla til andre formål og ført til lavere driftskostnader for ungdomsskolene totalt sett. Våre analyser viser at det må store investeringer til både ved Gjerpen og Gimsøy for å få til dette. Investeringen kan ikke forsvares mot alternativet som er drift ved de seks ungdomsskolene som i dag.

Boligbygging og påvirkning på behov og kapasitet

Befolkningsframskrivingen tar hensyn til godkjente arealplaner. Boligutbygging vil i første rekke bidra til å endre befolkningssammensetningen internt i kommunen. I analysen er det lagt til grunn at en enebolig/rekkehus har 1,5 barn per bolig og en leilighet har 0,2 barn per bolig. Disse tallene er funnet ved å se til beregninger i forbindelse med tidligere reguleringsplaner. Leilighetsbygg påvirker i mindre grad skoletilbudet i den enkelte krets. Fortettingen i de sentrumsnære kretsene vil derfor i liten grad påvirke behov og kapasitet. Det er verdt å merke seg at utviklingen i Venstøp og Gjerpen krets bør følges med på i årene som kommer. Innenfor hvert innsatsområde som presenteres under kommenteres særskilte forhold som påvirker behov og kapasitet i den enkelte krets.

Innsatsområde 1 Spesialpedagogiske tjenester

I arbeidet med «Langsiktig drifts- og investeringsplan» ble det opprettet ulike arbeidsgrupper i kommunalområdene i Skien. Arbeidsgruppen «Spesialpedagogiske tjenester» er en av disse og har sitt utspring fra gruppen «Behovsanalyse/plan for kapasitet skole og barnehage» ledet av kommunalsjef Oppvekst.

Arbeidsgruppens rapport er vedlegg til Langsiktig drift- og investeringsplan.

Arbeidsgruppens mandat tok utgangspunkt følgende prinsipper som skal ligge til grunn for fremtidige løsninger:

- Tjenester skal tilpasses ny opplæringslov
- Innsatsen skal i større grad enn i dag være i det ordinære tilbudet i barnehager og skoler
- Kompetansen nærmere barn og elever
- Styrke handlingsrommet i det ordinære tilbudet – inkluderende praksis og felleskap
- Den røde skolen (DRS) og Enggrav spesialskele skal videreføres
- Omfanget av spesialpedagogiske tiltak er for høyt

I arbeidsgruppens rapport blir det foreslått 7 tiltak. Alle de 7 tiltakene er i rapporten vurdert i lys av prinsippene som er nevnt over. Kommunedirektøren støtter 6 av de 7 tiltakene og vurderer at disse er i tråd med ønsket utvikling innen spesialpedagogiske tjenester.

Kommunedirektøren foreslår ikke å samlokalisere Den røde skolen, Sirius, Enggrav og Svanen, men begrenser dette til en delvis samlokalisering ved at elever som i dag får sitt tilbud ved Bølehøgda/Sirius i framtiden får sitt tilbud ved dagens Enggrav og DRS. Dette må ses i sammenheng med forslaget om å legge ned Bølehøgda skole som helhet.

Det foreslår videre at elevene ved dagens Svanen får sitt tilbud ved en sentrumsnær barne- og eller ungdomsskole. Når dette tiltaket kan gjennomføres er per i dag usikkert, og kan først skje når det er tilstrekkelig kapasitet/areal ved en sentrumsnær skole. Det er vanskelig å tidfeste når et slikt tiltak kan gjennomføres ut over at Svanen med stor sannsynlighet vil bli der den er i dag i minimum 3-5 år til.

Det har også blitt vurdert om en ny forsterket enhet (i dag Svanen) skal bli en del av en ny Klyve barneskole. Kostnadene det økte arealbehovet gir og skolens geografiske beliggenhet gjør at en slik løsning ikke anbefales. En forsterket enhet har elever fra hele kommunen, og med en plassering på Klyve vil kommunen binde seg opp til skysskostnader i mange år framover.

Engggrav og DRS videreføres ved dagens lokasjoner.

Forslaget om endret organisering av spesialavdelingene gjør at alle elevene i disse tilbudene får sitt tilbud i tilknytning (fysisk) til en ordinær skole.

Det foreslås videre at alle spesialpedagogiske tjenester og spesialavdelingene samorganiseres i en enhet.

Samlokalisering av SPT skoleprosjektene gir rom for å avhende ett eller to bygg.

Foreslåtte tiltak for innsatsområde 1

- Samlokalisere SPT skoleprosjektene til en avdeling.
- Avvikle SPT arbeidstrening.
- Samorganisere spesialpedagogiske tjenester (SPT og Fagenheten) og spesialavdelingene DRS, Svanen, Sirius og Enggrav til en spesialpedagogisk enhet.
- Samlet elevtall ved den nye enheten reduseres fra dagens 90 til 75 elevplasser
- Det innføres et felles opptak til varig tilrettelagt opplæringstilbud i Skien kommune.
- Svanen blir fra skoleåret 2025/26 et tilbud for elever i 5. til 10. trinn. (i dag 1-10) Tilbudet flyttes til en sentrumsnær skole når funksjonelle lokaler er disponible.
- Gjennomføre pilot med annen organisering av tjenestene i Fagenheten (spesialpedagogiske tiltak i barnehage).
- Ny organisering av tospråklærere som i dag er organisert i SPT.
- Overføre om lag 11 lærerårsverk og 8 fagarbeider årsverk til ordinære skoler og PPT.

Innsatsområde 2 Menstad ungdomsskolekrets

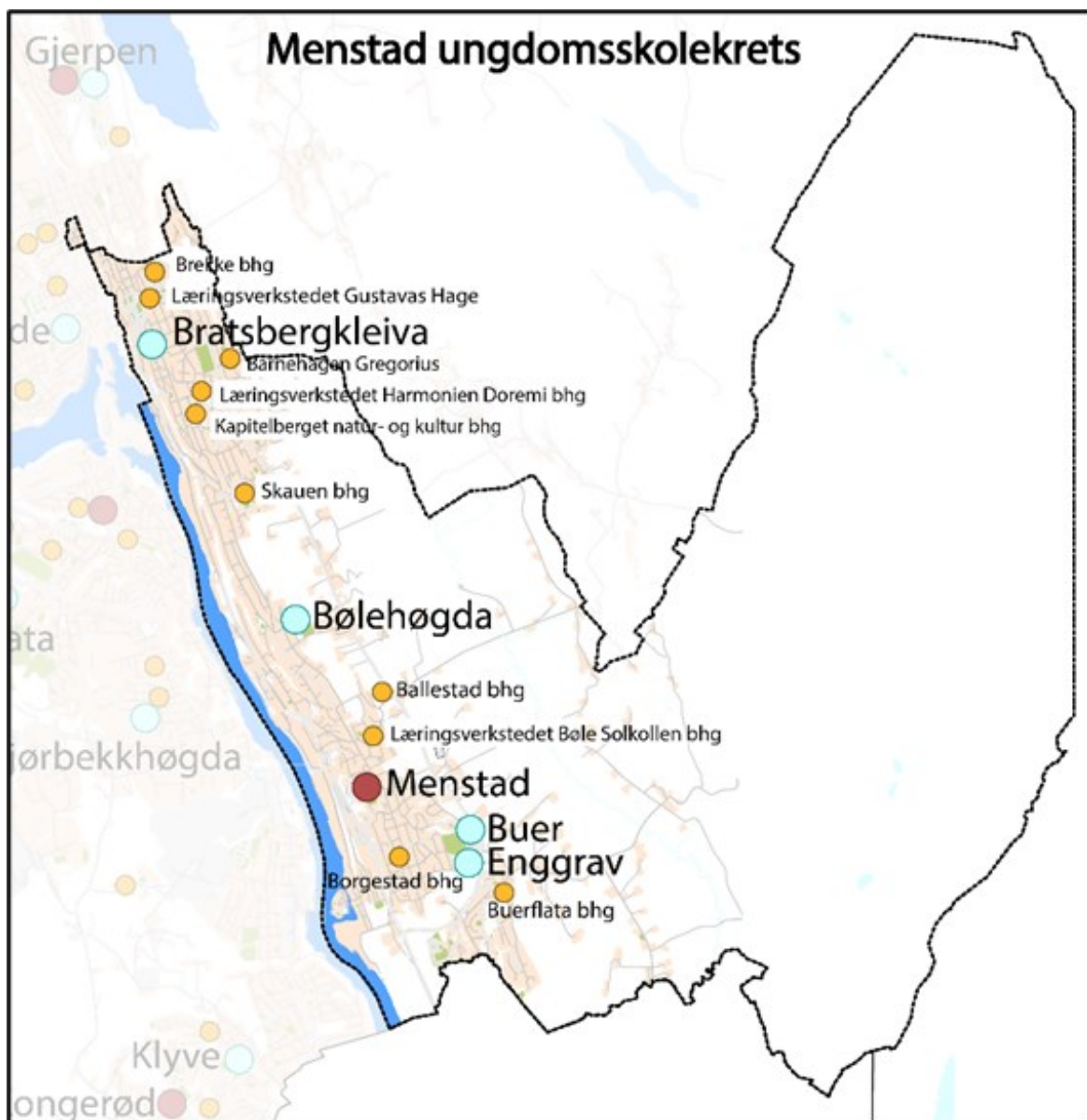
Menstad ungdomsskolekrets består av barneskolene Bratsbergkleiva, Buer og Bølehøgda. Området som helhet er stort sett tilrettelagt for leilighetsutbygging, og noen få rekkehusprosjekter.

Leilighetsutbyggingen er tettest konsentrert på Jernbanebygga ved Bratsbergkleiva, og ingen av de framtidige reguleringsplanene i kretsen legger opp til nye eneboligfelt. I Buer krets er det planer om etablering av rekkehus som kan påvirke antall barn i kretsen noe.

Det er få barn som bor leiligheter, som betyr at selv om antall nye boliger for kretsen potensielt kan bli høyt, vil det ikke føre til en stor økning av barn de neste årene.

Bølehøgda krets er nesten utelukkende tilrettelagt for leilighetsbygg fremover. Det finnes kun et lite felt på under 1 dekar som er tilrettelagt for et fåtall rekkehus. Intern flytting innad i kommunen er det vanligste for nybygde leiligheter, som betyr at eneboliger og rekkehus blir frigjort for framtidige barnefamilier. Dette kan få en innvirkning på Bølehøgda, men noe eksakt tall er ikke mulig å forutse.

Barnetallene for kretsen som helhet vil holde seg relativt stabilt.

Tilstand formålsbygg

Byggkode	ID nr	Bygg	Tilstandsgrad 0-3	Brutto areal	Byggeår
		Borgestad Barnehage Månetoppen lekepark	3	65	
2210	18	Borgestad barnehage	2	568	1982
2210	16	Ballestad barnehage	2	361	1992
2210	207	Buerflata barnehage	1	657	2008

2220	52	Menstad ungdomsskole	2	7 309	1955
2220	72	Bratsbergkleiva skole, Adm./klasseromsbygg (Hovedbygg)	2	3619	1911
2220	72	Bratsbergkleiva skole, Gym- / SFO bygg	2*3	1640	1912
2220	37	Enggrav skole	2	1871	1980
2220	40	Buer skole, Adm.- og spesialromsbygg + klasserom	2	3712	1965
2220	40	Buer skole, Gymnastikkbygg	2	506	2002
2220	42	Bølehøgda skole, Adm.- og klasserb. (Hovedbygg)	2	2201	1966
2220	42	Bølehøgda skole, Gymnastikkbygg	3	855	1966
2220	42	Bølehøgda skole, SFO-bygget	3	432	1977
2220	51	Fjellet leirskole	3	207	1925

Kommentar tilstand formålsbygg

Det er gjennomgående funksjonelle barnehage- og skolebygg i kretsen. Alderen på byggene tilsier at det er noe avvik og fremtidig vedlikehold må påregnes.

Tilstandsvurdering for Bratsbergkleiva, Buer og Bølehøgda skole er vedlagt dette dokumentet. Rapportene er utarbeidet i 2024. Gjennom rapportene kommer det frem at Bølehøgda er den av skolene med dårligst tilstandsgrad.

Befolkningsframskriving

	2024	2030	2040	2050
Utvikling i barnetall 1-5 år	546	505	536	519
Utvikling <u>barnetall</u> i barneskolealder (SSB 2024)	867	854	844	873
Utvikling i barnetall i ungdomsskolealder (SSB 2024)	424	400	367	389

Elevtall ved kommunale grunnskoler

	Teoretisk kapasitet*	Elevtall siste tre år		
		22-23	23-24	24-25
Bratsbergkleiva	400	328	336	347
Buer	366	248	261	258
Bølehøgda (inkl. Sirius)	172	186	174	161
Menstad	400	325	279	289

*Høy utnyttelse av kapasitet i en skole vil være 10-15 % lavere enn teoretisk kapasitet.

I sone øst har kommunale og private barnehager en samlet kapasitet på 520 plasser. Sonen er et pressområde i dag, men gjennom fleksibelt barnehageopptak er det kapasitet i kommunen som helhet. En forventet nedgang i barnetall fram mot 2030 tilsier at kapasiteten i sonen i større grad vil samsvare med behovet.

Elevtallet skoleåret 2023/2024 var samlet sett 750 elever ved de tre barneskolene i kretsen. Det er uten elever ved Sirius (elevtall 20 inneværende skoleår) som har elever fra hele kommunen.

Barnetallet (i barneskolealder) i kretsen er 867 samme år. Det vil si at om lag 120 barn i kretsen ikke går på en kommunal barneskole. Dette tallet vil sannsynligvis øke når Skauen kristelige skole utvides med 60 elevplasser. Basert på befolkningsframskrivingen kan vi anta at elever i de kommunale grunnskolene i kretsen vil synke ned mot 700 i 2050.

Elevtallet ved Menstad ungdomsskole har vært synkende de siste tre årene sett under ett. En del ungdomsskoleelever i kretsen søker seg til private ungdomsskoler.

Behov og kapasitet oppsummert

Fram mot 2050 vil behovet for kommunale elevplasser i kretsen være synkende. Det kan i hovedsak forklares med flere private skoleplasser. Å videreføre tre barneskoler i kretsen basert på et fremtidig elevgrunnlag på ca. 700 elever er ikke hensiktsmessig med det mål om å ha en kostnadseffektiv skolestruktur fram mot 2050. Kapasiteten må tilpasses det kommende behovet.

Basert på forventet elevtallsutvikling, kapasitet i gjeldende skoler, og tilstandsvurderingen av skolebyggene er den anbefalte løsningen å legge ned Bølehøgda skole. Buer skole har kapasitet til å ta imot flere elever, men det må i tillegg investeres i nye klasserom. Videre vil elever ved dagens Sirius få sitt tilbud ved Enggrav skole.

Strukturendring ved flytting av Bølehøgda skole til Buer skole vil i liten grad gi merkostnader knyttet til skoleskyss. Fra Bølehøgda til Buer skole er det en belyst, oversiktlig og trygg gang- og sykkelvei. De fleste elevene vil kunne benytte denne som skolevei. Elever fra 1. til 4. trinn som bor øst for Leirkup har gratis skoleskyss om vinteren, grunnet særlig farlig eller vanskelig skolevei. For denne gruppen videreføres skoleskyss ved en nedleggelse av Bølehøgda skole.

Tomten ved Bølehøgda skole antas å ha en salgsverdi på om lag 30 mill. kr.

Øvrige forutsetninger som ligger til grunn for tiltak som foreslås under er:

- Det er lite rom for øvrige skolekretsjusteringer, f. eks justere kretsgrensen mot Gjerpen barneskole.

- Det er ikke utredet å samlokalisere de tre barneskolene til en barneskole. Det vil kreve en stor investering for kommunen. En slik tilnærming vil også være i strid med overordnede strategier for en fremtidig barnehage- og skolestruktur der bærekraft og klima, samt å utnytte kapasitet i eksisterende formålsbygg er lagt til grunn.

Politiske vedtak

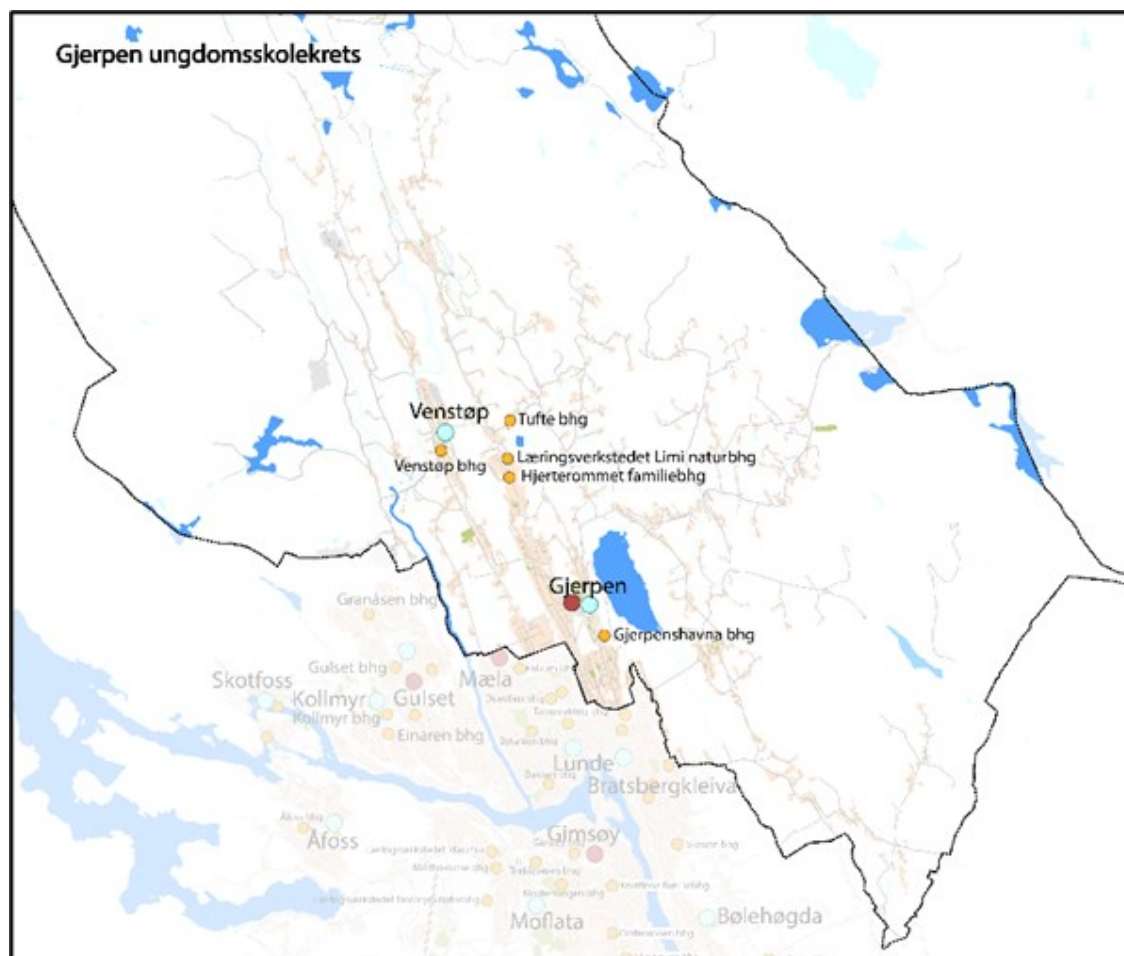
I 2024 stilte Skien kommune seg positiv til en utvidelse av Skauen kristelige skole med 60 elevplasser. Utdanningsdirektoratet har godkjent søknaden fra skolen. En del elever fra de tre barneskolekretsene har historisk sett søkt seg til Skauen, og vi kan forvente at dette fortsetter i årene som kommer.

Foreslåtte tiltak for innsatsområde 2

- Bølehøgda skole legges ned og elever overflyttes til Buer skole.
- Buer skole utvides med inntil 150 elevplasser.
- Elever ved Sirius får sitt tilbud ved eksisterende spesialskoler (Enggrav og Den røde skolen). Vurderingen om hvilken spesialskole den enkelte elev overføres til tar utgangspunkt i elevens forutsetninger og behov.
- Enggrav skoles areal tilpasses for å kunne gi tilbud til dagens Sirius elever.
- Et forprosjekt for utvidelse av Buer skole og Enggrav igangsettes i 2025.

Innsatsområde 3 Gjerpen ungdomsskolekrets

Gjerpen ungdomsskolekrets består av barneskolene Gjerpen og Venstøp. Området har en jevn fordeling på antall nye leiligheter, rekkehus og eneboliger. Kretsen har det høyeste antallet tilrettelagte eneboliger (ca. 100 boenheter) og rekkehus i hele kommunen. Dette er boligtyper som barnefamilier bosetter seg i, og barnetallene for kretsen vil sannsynligvis øke i løpet av de neste årene. Skien kommune vil følge med på barne- og elevtallsutviklingen fremover i sammenheng med at boligprosjekter blir realisert.

Tilstand formålsbygg

Byggkode	ID nr	Bygg	Tilstandsgrad 0-3	Brutto areal	Byggeår
2210	206	Venstøp barnehage	1	639	2007
2210	35	Tufte barnehage	2*3	274	1993

2220	63	Gjerpen barneskole, Administrasjon / klasserom	1	7040	1963*
2220	58	Gjerpen U-skole, Administrasjonsbygg (Hovedbygg)	1	3204	2005
2220	58	Gjerpen U-skole, Klasseromsbygg	2	4800	1967
2220	70	Venstøp skole, Adm. og gymsal (Hovedbygg)	2	2997	1958
2220	70	Venstøp skole, Klasseromsbygg	1	897	2000

*Gjerpen barneskole ble renoveret 2010. Den røde skolen eies av Kontorbygg AS og sto ferdig 2013

Kommentar tilstand formålsbygg

Det er gjennomgående funksjonelle barnehage- og skolebygg i kretsen. Alderen på byggene tilsier at det er noe avvik og fremtidig vedlikehold må påregnes.

Befolkningsframskriving

	2024	2030	2040	2050
Utvikling i barnetall 1-5 år (sone sentrum/nord)	757	713	760	731
Utvikling <u>barnetall</u> i barneskolealder (SSB 2024)	634	621	611	634
Utvikling i barnetall i ungdomsskolealder (SSB 2024)	304	265	242	259

Elevtall ved kommunale grunnskoler

	Teoretisk kapasitet*	Elevtall siste tre år		
		22-23	23-24	24-25
Gjerpen barneskole (inkl. DRS)	400	357	374	355
Venstøp barneskole	289	247	249	247
Gjerpen ungdomsskole	360	268	275	279

*Høy utnyttelse av kapasitet i en skole vil være 10-15 % lavere enn teoretisk kapasitet.

Behov og kapasitet oppsummert

I sone sentrum/nord har kommunale og private barnehager en samlet kapasitet på 636 plasser. I hovedopptaket i 2024 fikk 92 % av søkerne innvilget 1. eller 2. valg. Det er høyere enn snittet (90 %) i kommunen som helhet. I forbindelse med at barnetallet om få år forventes å stige igjen er det nødvendig å utrede behovet for en ny 6-8 avdelingers sentrumsbarnehage.

Basert på befolkningsframskrivingen er det god kapasitet ved de kommunale grunnskolene til å imøtekomme fremtidens behov. Kommunen vil følge med på realiseringen av planlagte boligprosjekter og hvordan dette vil påvirke behovet.

Utredningen viser at det er en hensiktsmessig barnehage- og skolestruktur i sonen. Byggenes tilstand er gjennomgående gode og egnet til formålet. Gjeldende reguleringsplaner for boligutbygging i kretsen tilsier at Skien kommune følger nøye med på utviklingen i barne- og elevtall i årene som kommer.

Foreslåtte tiltak for innsatsområde 3

- Vurdere behov og kapasitet for barnehageplasser i sonen som helhet
- Vurdere behov for ny 6-8 avdelings sentrumsbarnehage
- Vurdere hvordan realisering av boligprosjekter i kretsen påvirker behov og kapasitet i skolene

Innsatsområde 4 Mæla ungdomsskolekrets

Mæla ungdomsskolekrets består av barneskolene Åfoss og Lunde. Kretsen henger ikke sammen geografisk, og det er stor forskjell i boligtypologi mellom Åfoss og Lunde. Lunde består av sentrumskjernen i Skien kommune, hvor det er planlagt store leilighetsprosjekter.

Åfoss ligger et stykke utenfor sentrum, og det er først og fremst tilrettelagt for enkelte enebolig- og rekkehusfelter. Nye sentrumsleiligheter vil som tidligere nevnt ikke føre til stor økning i antall barn, og antall nye planlagte boliger på Åfoss er ikke veldig høy.

I Melum er det tilrettelagt for noe eneboligutbygging, og det er forventet at dette vil føre til noen nye elevplasser ved ferdigstillelse. Denne økningen vil ikke påvirke kapasiteten på verken Åfoss eller Mæla.

Barnetallene for kretsen vil synke noe fram mot 2050.

Tilstand formålsbygg

Byggkode	ID nr	Bygg	Tilstandsgrad 0-3	Brutto areal	Byggeår
2210	19	Åfoss barnehage Fuglespretten	3	219	1956
2210	29	Åfoss barnehage	2	409	1986
2210	30	Bakken barnehage	2	621	1991
2210	32	Lundedalen barnehage	2	541	1978
2210	369	Duestien barnehage	0	1876	2020
2210	31	Falkum barnehage	2	640	1992
2220	139	Odins gate 8	0	403	2024

2220	44	Melum skole	1	1338	1975/2011
2220	71	Mæla U-Skole	1	6100	2007
2220	337	Lunde barneskole (Hovedbygg)	1	5256	2011
2220	337	Lunde S-Bygget	1	1546	1957-2020
2220	41	Åfoss skole	2	6 524	1978

Kommentar tilstand formålsbygg

Det er gjennomgående funksjonelle barnehage- og skolebygg i kretsen. Barnehagene som ble bygget i perioden fra 1978 til 1992 har avvik som er normalt for alderen på byggene. Det er ikke barnehagedrift i Åfoss barnehage avdeling Fuglespretten inneværende år.

Befolkningsframskriving

	2024	2030	2040	2050
Utvikling i barnetall 1-5 år (sone sentrum/nord)	757	713	760	731
Utvikling <u>barnetall</u> i barneskolealder (SSB 2024)	646	603	592	616
Utvikling i barnetall i ungdomsskolealder (SSB 2024)	301	285	261	279

Elevtall ved kommunale grunnskoler

	Teoretisk kapasitet*	Elevtall siste tre år		
		22-23	23-24	24-25
Lunde	460 (inkl. velkomstklasse)	432	428	461
Åfoss	300	195	198	185
Åfoss skole avd. Melum		60	63	56
Mæla	300	308	297	283

*Høy utnyttelse av kapasitet i en skole vil være 10-15 % lavere enn teoretisk kapasitet.

Soneinndelingen som benyttes i barnehageopptaket og skolekretsgrensene er til dels ulike. Barnehagene med unntak av Åfoss er kommentert under innsatsområde 3. Det er i dag god kapasitet i sone vest. (Gimsøy og Åfoss krets). Åfoss barnehage avd. Fuglespretten har ikke barn i barnehagen inneværende barnehageår, og det foreslås å avvikle driften ved avdelingen på permanent basis.

Elevtallet ved Melum er inneværende skoleår 56 elever og befolkningsframskrivingen tilsier et noe synkende barnetall fram mot 2050. Planlagte boligprosjekter kan påvirke bildet noe i positiv retning, men det er usikkerhet hva det vil bety for behovet.

Melum skole er en velfungerende skole i dag. Det bør allikevel pekes på de utfordringene som er knyttet til å drifte små skoler nå og i framtida. En skole med et elevtall ned mot 50 elever er i grenseland for hva som er nødvendig for å opprettholde et godt psykososialt og faglig miljø. I en fådelt skole (elever fra flere trinn i samme klasse) kan det være vanskeligere å få venner og å finne sin plass. Erfaringer en har sett i andre tilfeller er at foresatte begynner å søke sine barn over til andre skoler for at barnet skal være en del av et større miljø.

Lærerutdanningen har blitt mer spesialisert de siste årene, og det kan bli vanskeligere å rekruttere lærere med den bredden i fagkretsen som er nødvendig.

I skoleåret 2024/25 får 19 elever ved Melum gratis skoleskyss, dvs. en av tre elever ved skolen. Ved en eventuell nedleggelse vil alle elevene ha rett til gratis skoleskyss.

I dag er det tilstrekkelig kapasitet ved Lunde og Åfoss skoler til alle barneskoleelevene i kretsen. Elevene ved Melum kan overføres til Åfoss skole slik den er i dag. Basert på forventet elevtallsutvikling som tilsier at det er sannsynlig med en ytterligere elevnedgang ved Melum skole er anbefalingen å legge ned skolen.

Foreslåtte tiltak for innsatsområde 4

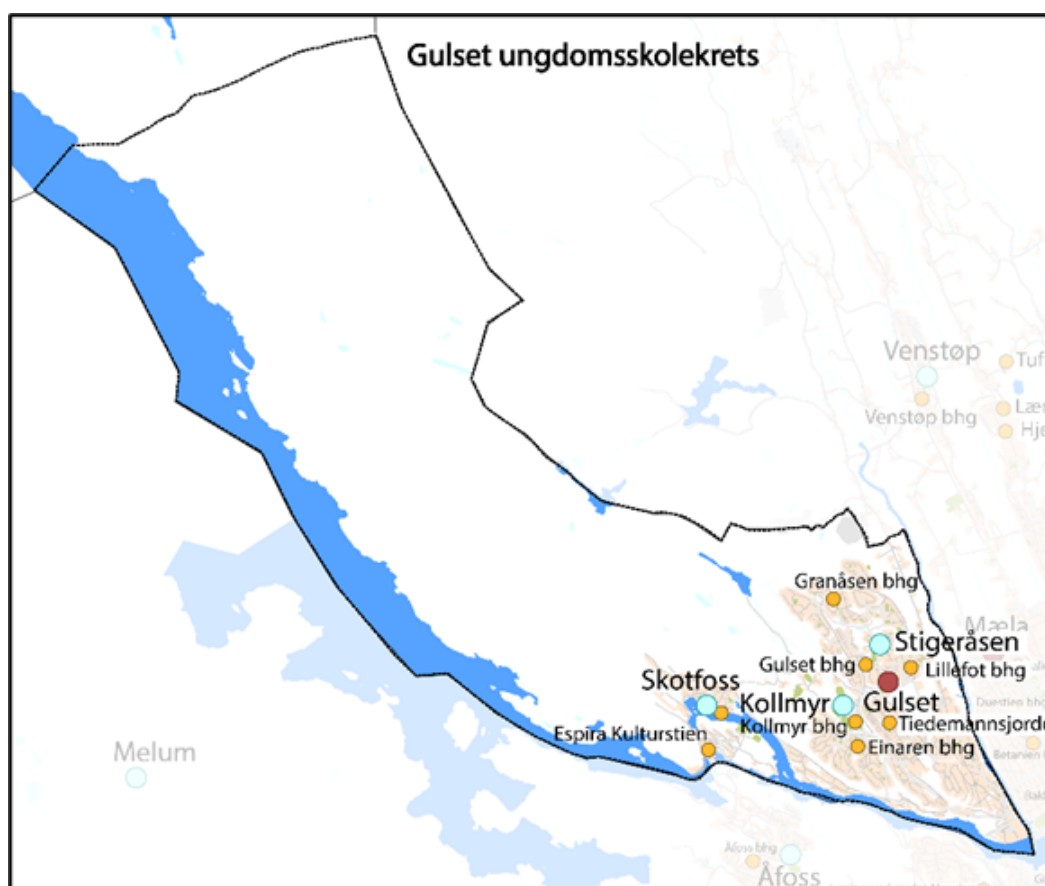
- Melum skole legges ned og elever overflyttes til Åfoss skole.
- Åfoss barnehage avdeling Fuglespretten avvikles permanent. Bygget brukes til andre formål innen oppvekstsektoren.

Innsatsområde 5 Gulset ungdomsskolekrets

Gulset ungdomsskolekrets består av barneskolene Skotfoss, Kollmyr og Stigeråsen. Området har en jevn fordeling av planlagte rekkehus- og leilighetsprosjekter, samt enkelte mindre eneboligfelt. Framtidige leilighetsbygg er i hovedsak konsentrert på Gulsetsenteret.

Spesielt Skotfoss og Stigeråsen har et stort, men usikkert potensiale for boligutbygging på nåværende tidspunkt. Skotfoss har ferdig regulerte boligområder på Røråsen som ikke er utbygd, samtidig som at framtiden til Skotfoss bruk ikke er avklart. På Stigeråsen er det avsatt et stort boligområde i kommuneplanens arealdel, men dette må detaljreguleres før det kan utbygges.

Med utgangspunkt i dette vil barnetallene for kretsen likevel holde seg relativt stabilt, dette skyldes i størst grad en naturlig utskiftning i aldersgrupper, og at det er planlagt flere rekkehusprosjekter.

Tilstand formålsbygg

Byggkode	ID nr	Bygg	Tilstandsgrad 0-3	Brutto areal	Byggeår
2210	34	TiedemannsJordanet barnehage	2	448	1979
2210	21	Granåsen barnehage	1	480	1990
2210	22	Gulset barnehage	1	716	2009
2210	23	Kollmyr barnehage	2	648	1994

2220	67	Stigeråsen skole, Gymnastikkbygg	3*2	706	1977
2220	67	Stigeråsen skole, Klasserom/administrasjon (Hovedbygg)	3*2	2542	1974
2220	67	Stigeråsen skole, Klasserom/SFO	2	2248	1997
2220	54	Skotfoss skole, Gml. murbygning	2*3	1199	1959
2220	54	Skotfoss skole, Gml. trebygning	2*3	708	1948
2220	54	Skotfoss skole, Gym,barnehage(Hovedbygg)	2	1822	1998
2220	62	Gulset U-skole, Gymbygg	2	2800	1979
2220	62	Gulset U-skole, Klasserombygg (Hovedbygg)	2	7654	1979
2220	46	Kollmyr skole, Klasserom-Administrasjon (Hovedbygg)	2	3256	1981
2220	46	Kollmyr skole, Vestfløy - SFO	2	1314	1997
2220	46	Kollmyr skole, Grendehus	1	1232	1997

Kommentar tilstand formålsbygg

Det er gjennomgående funksjonelle barnehage- og skolebygg i kretsen. Alderen på byggene tilsier at det er noe avvik og fremtidig vedlikehold må påregnes. De eldste delene av Skotfoss oppvekstsenter har en dårligere tilstand.

Befolkningsframskriving

	2024	2030	2040	2050
Utvikling i barnetall 1-5 år	464	455	485	468
Utvikling <u>barnetall</u> i barneskolealder (SSB 2024)	794	756	740	769
Utvikling i barnetall i ungdomsskolealder (SSB 2024)	377	355	325	346

Elevtall ved kommunale grunnskoler

	Teoretisk kapasitet*	Elevtall siste tre år		
		22-23	23-24	24-25
Kollmyr	425	293	296	294
Skotfoss	250	150	149	127
Stigeråsen	350	294	294	288
Gulset	450	302	303	313

*Høy utnyttelse av kapasitet i en skole vil være 10-15 % lavere enn teoretisk kapasitet.

Behov og kapasitet oppsummert

Dagens barnehagekapasitet i sone Gulset er 426 plasser. Det samsvarer godt med det fremtidige behovet som ser ut til å endres lite. Kapasiteten i sonen ses i sammenheng med sone vest der kapasiteten er noe høyere enn behovet.

Elevtallet i grunnskolene har en svak nedgang fram mot 2050. Det er noe usikkerhet knyttet til hvordan fraflytting fra eneboliger vil medføre utskifting i aldersgrupper og at barnetallet kan bli relativt uforandret fra dagens situasjon.

På Skotfoss er det usikkerhet knyttet til realiseringen av regulerte boligområder på Røråsen og prosjektet på Skotfoss bruk. Med gjeldende reguleringsplaner viser prognosen allikevel at elevtallet ved Skotfoss oppvekstsenter vil synke fram mot 2050. Med usikkerheten knyttet til nevnte boligprosjekter er vurderingen at Skotfoss oppvekstsenter ikke foreslås nedlagt. Hvis det i forbindelse med revidering av arealdelen (2026/2027) viser seg at boligutbyggingen blir mindre enn forventet er administrasjonens vurdering at Skotfoss oppvekstsenter bør legges ned. Med en relativt begrenset utvidelse av Kollmyr skole (65 elevplasser) vil det være kapasitet til å flytte elever fra Skotfoss til Kollmyr skole.

Det er ikke vurdert å etablere en stor barneskole på Gulset. Et slikt tiltak vil kreve store investeringer for kommunen og vil være i strid med overordnede strategier for en fremtidig barnehage- og skolestruktur der bærekraft og klima, samt å utnytte kapasitet i eksisterende formålsbygg er lagt til grunn.

Kapasiteten ved Gulset ungdomsskole er god sett i lys av forventet elevtallsutvikling.

Foreslåtte tiltak for innsatsområde 5

- Kapasitet for barnehageplasser i sonen vurderes fortløpende.
- Det gjøres en ny vurdering av Skotfoss oppvekstsenter når arealdelen revideres 2026/2027.

Innsatsområde 6 Gimsøy ungdomsskolekrets

Gimsøy ungdomsskolekrets består av barneskolene Moflata og Kjørbekkhøgda. Kretsen består bl.a. av Herkules og Klosterøya, som er tilrettelagt for det største antallet nye boliger i kommunen. Boligprosjektene i området er nesten utelukkende leilighetsbygg, som betyr at det er planlagt få eneboliger og rekkehus i denne kretsen. På samme måte som Menstad ungdomsskolekrets vil det være få barn som flytter inn i leiligheter, men leilighetsbyggene vil sannsynligvis frigjøre eneboliger og rekkehus fra andre kretser, som vi gi rom for nye barnefamilier ellers i kommunen.

Tilstand formålsbygg

Byggkode	ID nr	Bygg	Tilstandsgrad 0-3	Brutto areal	Byggeår
2210	27	Gimsøy barnehage	2	642	1994
2210	33	Gråtenmoen barnehage	2	1158	1979
2210	17	Klosterskogen barnehage	2	582	1991
2210	378	Maribakkane Barnehage	2	858	1940
2210	379	Triangelen Barnehage	2*3	347	1958

2220	45	Gimsøy skole, Adm. og klasseromsbygg (Hovedbygg)	2*3	6536	1923
2220	45	Gimsøy skole, Gymbygg	1	1308	2002
2220	60	Moflata skole, Adm bygg	0	1227	2019
2220	60	Moflata skole, Klasseromsbygg (Hovedbygg)	2	2249	1965/1998
2220	60	Moflata skole, Mellombygg	1	644	1998
2220	60	Moflata skole, Spesialromsbygg	2	1601	1965
2220	61	Kjørbeekkhøgda skole Nytt SFO bygg	0	850	2020
2220	61	Kjørbeekkhøgda skole, Administrasjonsfløy	2*3	585	1963
2220	61	Kjørbeekkhøgda skole, Barneskolen+gym (tegl)	2	5576	1963
2220	61	Kjørbeekkhøgda skole, Fellesbygg (Mur)	2	1918	1957

Kommentar tilstand formålsbygg

Det er gjennomgående funksjonelle barnehage- og skolebygg i kretsen. Alderen på byggene tilsier at det er noe avvik og fremtidig vedlikehold må påregnes. Maribakkane barnehage avdeling Triangelen er en tidligere enebolig og er noe tilpasset barnehagedrift. På sikt bør drift i Triangelen avvikles.

Befolkningsframskriving

	2024	2030	2040	2050
Utvikling i barnetall 1-5 år (Gimsøy og Åfoss krets)	670	636	675	653
Utvikling barnetall i barneskolealder (SSB 2024)	866	805	791	822
Utvikling i barnetall i ungdomsskolealder (SSB 2024)	397	379	347	370

Elevtall ved kommunale grunnskoler

	Teoretisk kapasitet*	Elevtall siste tre år		
		22-23	23-24	24-25
Kjørbeekkhøgda	350	328	328	322
Moflata	495	446	446	445
Gimsøy	425	364	386	382

*Høy utnyttelse av kapasitet i en skole vil være 10-15 % lavere enn teoretisk kapasitet.

Behov og kapasitet oppsummert

I sone vest er dagens barnehagekapasitet 709 plasser og det er en god dimensjonering for behovet de kommende årene. Fram mot 2030 er det ventet at behovet i sonen og kommunen som helhet vil synke noe, og i den forbindelse er det naturlig å vurdere videre drift av Maribakkane avdeling Triangelen.

Kjørbeekkhøgda og Moflata skoler er godt dimensjonert for behovet frem mot 2050.

Kapasiteten ved Gimsøy ungdomsskole har de siste årene vært knapp. Det er spesielt utfordrende med spesialrom i fagene musikk, mat og helse og kroppsøving. Fasilitetene for mat og helse er utbedret og det er leid inn brakker som i hovedsak brukes til musikkundervisning. For seks undervisningsgrupper i fagene kroppsøving og valgfag leier kommunen lokaler på Stevneplassen noe som medfører transportkostnader. Det er ønskelig å utbedre hallkapasiteten og tilgang til spesialrom ved skolen. En eventuell investering vil ligge noen år fram i tid, anslagsvis i perioden 2030-35 og må ses i sammenheng med framtidig økonomisk handlingsrom.

Foreslåtte tiltak for innsatsområde 6

- Utrede ny flerbrukshall ved Gimsøy ungdomsskole der eksisterende hall omgjøres til spesialrom og undervisningslokaler.
- Maribakkane barnehage avdeling Triangelen avvikles når behov for barnehageplasser er dekket i øvrig barnehagestruktur.

Innsatsområde 7 Kongerød ungdomsskolekrets

Kongerød ungdomsskolekrets består av barneskolen Klyve, og er kretsen med færrest antall planlagte boliger på nåværende tidspunkt. Det er kun tilrettelagt for et fåtall nye leiligheter, rekkehus og eneboliger. Det har blitt bygget flere nye boligområder i form av rekkehus og eneboliger på Kongerød i løpet av de siste 15 årene som har gitt en høy andel barn fram til nå. Ettersom det er planlagt få nye boliger i løpet av de neste årene vil barnetallene for denne kretsen synke noe fram mot 2050.

Tilstand formålsbygg

Byggkode	ID nr	Bygg	Tilstandsgrad 0-3	Brutto areal	Byggeår
2210	25	Kverndammen barnehage	2	692	1992
2210	25	Kverndammen barnehage, brakke		161	

2220	57	Kongerød skole	1	5233	1971 - 2011
2220	56	Klyve skole, Administrasjon-bygg	2	891	1970
2220	56	Klyve skole, Barneskolen (Hovedbygg)	2	3909	1981
2220	56	Klyve skole, Grendehuset	1	329	1999
2220	56	Klyve skole, Låven	2*3	1084	1956
2220	56	Klyve skole, SFO	2	415	1998

2220	56	Klyve skole, SFO gamle	3	212	1950
2220	56	Klyve skole, Ungdomskolen - gamlebygg	2*3	1623	1960
2220	56	Klyve skole, Ungdomskolen - nybygg	2	1066	1999

Kommentar tilstand formålsbygg

I forbindelse med mulighetsstudiet for ny Klyve skole er det utarbeidet en tilstandsvurdering av bygningsmassen. Den følger som vedlegg.

Kverndammen barnehage og Kongerød ungdomsskole har god funksjonalitet til formålet. Videre leie av brakke ved Kverndammen vurderes fortløpende.

Befolkningsframskriving

	2024	2030	2040	2050
Utvikling i barnetall 1-5 år	378	367	391	375
Utvikling barnetall i barneskolealder (SSB 2024)	588	492	484	501
Utvikling i barnetall i ungdomsskolealder (SSB 2024)	240	237	217	231

Elevtall ved kommunale grunnskoler

	Teoretisk kapasitet*	Elevtall siste tre år		
		22-23	23-24	24-25
Klyve	650	527	517	537
Kongerød	300	220	223	222

*Høy utnyttelse av kapasitet i en skole vil være 10-15 % lavere enn teoretisk kapasitet.

Samlet kapasitet i kommunale og private barnehager i sonen er 335 plasser. Det er noe lavere enn behovet i dag og framover. Allikevel fikk nær 96 % av søkerne innfridd sitt 1. eller 2. valg i forbindelse med opptaket i 2024. Det er sannsynlig at andelen familier som søker plass i Porsgrunn kommune er noe høyere enn hva som er tilfellet i kommune for øvrig.

Samlet sett er det god kapasitet ved de to skolene i kretsen.

Mulighetsstudie Klyve skole

På oppdrag fra Skien kommune har Børve Borchsenius Arkitekter AS utarbeidet en mulighetsstudie for Klyve skole. Rapporten følger som vedlegg. Mulighetsstudien med kostnadsestimat har alternativer for

utvikling av Klyve skole til et nytt og fremtidsrettet undervisningsbygg for totalt 550 elever fra første til syvende trinn pluss forsterket avdeling for 30 elever.

Arbeidsgruppen som har arbeidet med studien fra kommunens side har hatt deltakere fra eiendomsavdelingen, rektor og tillitsvalgt ved skolen. Det har i tillegg vært brukermedvirkning fra skolens ansatte. Kommunalsjef oppvekst har ledet gruppen.

Det er i studien lagt opp til alternativer der hele eller deler av bygningsmassen rehabiliteres. I samråd med Skien kommune ble alternativ 0 som innebærer bevaring og rehabilitering av dagens bygningsmasse ikke utredet med arealbudsjet, skisser og kostnadskalkyle. Man konkluderte tidlig i arbeidet at det ikke vil la seg gjøre å etablere ny Klyve skole basert på de krav og ønsker som er satt til funksjonell utforming av ny og fremtidsrettet skole. Bygningene kan enkeltvis sies å ha potensiale for videre bruk, men utgjør med sine plasseringer, til sammen en fragmentert bygningsmasse som ikke vil være hensiktsmessige for en ny skole. Rapportens del 2 (tilstandsvurdering) tydeliggjør hvordan dagens bygningsmasse ikke innehar muligheten til å oppfylle ønsket og behovet for en ny og framtidrettet skole. Det vil kreve store økonomiske og materielle ressurser kun å heve byggene til et nivå hvor de tilfredstiller tekniske krav og krav til universell utforming.

Kommunedirektørens innstilling er at alternativ 2 (A2) legges til grunn for et forprosjekt. A2 innebærer at dagens bygningsmasse rives i sin helhet og at det bygges en ny skole med flerbrukshall og nytt svømmebasseng (12,5 m som i dag). Det ikke er kapasitet i Fritidsparken til å opprettholde svømmeundervisning på dagens nivå for elever i Skien uten et basseng på Klyve.

A2 har et areal på 13100 m² som er 1100 m² mindre enn A1. Det har blitt vurdert om en ny forsterket enhet (i dag Svanen) skal bli en del av en ny Klyve barneskole. Kostnadene det økte arealbehovet gir og skolens geografiske beliggenhet gjør at en slik løsning ikke anbefales. En forsterket enhet har elever fra hele kommunen, og med en plassering på Klyve vil kommunen binde seg opp til skysskostnader i mange år framover.

A2 har en netto investeringsramme på om lag 600 mill. kr. og gir om lag 18 mill. kr i spillemidler. Prisstigning er ikke hensyntatt. Det er usikkerhet knyttet til en kostnadskalkyle på dette stadiet. Gjennom et forprosjekt vil arealbehovet vurderes nærmere, og det er grunn til å tro at bygget kan bli noe mer arealeffektivt enn hva alternativene i mulighetsstudien viser.

Foreslåtte tiltak for innsatsområde 7

- Igangsette forprosjekt i løpet av 2028 med tanke på å bygge ny Klyve barneskole. Alternativ 2 legges til grunn i forprosjektet.

Behov og kapasitet i barnehager og skoler - oppsummering

Tidslinje oppsummert

Investeringer og driftskonsekvenser

I tabellen vises investeringer og/eller driftskonsekvenser av de foreslåtte tiltakene i LDIP-perioden. For barnehager og skoler er det ikke lagt inn noen investeringer etter 2039.

Foreslåtte tiltak som ikke har økonomisk effekt eller er ren flytting av ressurser internt i tjenestene er ikke tatt med i tabellen, det vises her til omtale under de enkelte innsatsområdene.

Tiltak som vil bidra til å redusere merforbruk er i løpet av 2025 og 2026 beregnet til kr 7 mill, økende til kr 10-11 mill de to neste årene. Det er ikke lagt inn noen forslag som genererer økte driftsutgifter i økonomiplanperioden 2025-2028. Senere i LDIP-perioden ligger det inne ny Klyve barneskole samt flerbrukshall ved Gimsøy ungdomsskole. Dette er investeringer som må vurderes og ses opp mot kommunens totaløkonomi i neste LDIP-rullering i 2027.

Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) 2025-2044

SPT Svanen avvikles når tilbudet kan etableres ved en sentrumsnær barneskole.	X	X			0	0	0	-1 200	-1 500	-2 700	Effekt tidligst fra høst 2028
MENSTAD UNGDOMSSKOLEKRETS											
Bølehøgda skole legges ned og elever overflyttes til Buer skole. Buer skole utvides med inntil 150 elevplasser. Elever ved Sirius overflyttes til Enggrav.	90 000				-30 000	60 000	3 600	-1 400	-3 100	-900	Effekt tidligst fra høst 2026
GJERPEN UNGDOMSSKOLEKRETS											
Vurdere kapasitet og behov for barnehageplasser i sonen i forbindelse med synkende barnetall.	X	X									
Vurdere kapasitet og behov ved Venstøp skole når effekt av godkjent arealplan og planlagte boligprosjekter realiseres	X	X									
MÆLA UNGDOMSSKOLEKRETS											

Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) 2025-2044

Vurdere behov for ny 6 (evt 8) avdelingers sentrumsbarnehage.			50 000			50 000	3 000	1 100	19 400	23 500	Tidspunkt usikkert
Fase ut 4 avdelings barnehage ihht barnetallsutviklingen (Ikke stedfestet)	X	X			-3 000	-3 000	-200	-700	-12 900	-13 800	Tidspunkt usikkert
Åfoss barnehage avdeling Fuglespretten avvikles. Bygget brukes til andre formål innen oppvekstsektoren.	I praksis gjennomført høst 2024					0					Høst 2024
Åfoss skole avdeling Melum avvikles og elever flytter over til Åfoss skole.	X				0	0	0	-1 100	-500	-1 600	Effekt tidligst fra høst 2025
GULSET UNGDOMSSKOLEKRETS											
Kapasitet for barnehageplasser i sonen vurderes fortløpende i forbindelse med at prognoser viser overkapasitet i sonen.	X	X									
Vurdere Skotfoss oppvekstsenter som helhet når arealdelen revideres	X	40 000			0	40 000	2 400	-1 900	-3 400	-2 900	Effekt tidligst fra høst 2029

Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) 2025-2044

2026/2027. Utvide Kollmyr skole med 65 elever											
GIMSØY UNGDOMSSKOLEKRETS											
Utrede ny flerbrukshall ved Gimsøy ungdomsskole, eksisterende hall omgjøres til spesialrom og undervisningslokaler.		97 000		-24 000		73 000	4 380	1 300	0	5 680	Effekt fra tidligst høst 2030
Maribakkane barnehage avdeling Triangelen avvikles når behov for barnehageplasser er dekket i øvrig barnehagestruktur.	X	X			-3 100	-3 100	-200	-400	-6 500	-7 100	Tidspunkt usikkert
KONGERØD UNGDOMSSKOLEKRETS											
Bygge ny Klyve barneskole (igangsette forprosjekt i løpet av 2028) Spillemidler hall	4 000	596 000		-18 000		582 000	34 920	0	0	34 920	Effekt fra tidligst høst 2030
Sum investeringer skole og barnehage	94 000	733 000	50 000	-42 000	-38 100	796 900	47 780	-5 400	-10 900	31 480	

Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) 2025-2044

Bypakke fase 1. GS-bry Bryggevannet er inkludert med kr 220 mill brutto	251 500	15 000		-229 000		37 500	2 250		2 600	4 850	Fra 2026. Kr 2 mill av dette er GS-bry Brygge-vannet
Bypakke fase 2 (årene 2029-2039 viser kun kommunens egenandel)	171 000	30 000	30 000	-159 000		72 000	4 320			4 320	
Andre byutviklingsprosjekter (Bakkestranda, Langbrygga, utbyggingsavtale Skien brygge)	26 500			-7 500		19 000	1 140			1 140	
ANDRE INVESTERINGER/TILTAK											
Avvikle drift av ett bydelshus	0					0		-500	-2 800	-3 300	Effekt fra høsten 2025
Arealeffektivisering administrasjonsbygg	2 000					2 000	100	pr nå ikke identifisert		100	Effekt fra 2026
Solceller formålsbygg	20 000					20 000	1 200		-2 800	-1 600	Effekt fra 2025
Klima- og energiplan - klimatiltak /energiøkonomiseringstiltak kommunale bygg. Fast årlig beløp kr 7 mill+mva	28 000					28 000	1 700	Ikke identifisert		1 700	
Samlokalisering av helsestasjoner (ligger i økonomiplanen for 2024). Driftseffekt i Oppvekst	4 000					4 000	200	-200	-630	-630	Effekt i løpet av 2025
Sum investeringer skole og barnehage	1 575 400	3 879 000	1 232 000	-395 500	0	6 290 900	65 870	-700	-58 590	6 580	

Oppsummering av investeringer og driftskonsekvenser

Oppsummert ser investeringer og driftskonsekvenser i LDIP-perioden 2025-2044 slik ut. Oversikten er ikke uttømmende i forhold til alle investeringer som ligger i økonomiplanen.

(mill kroner i 2025-verdi)	INVESTERINGER - NETTOBELØP u/mva					Netto invest.	VIRKNING PÅ DRIFTSBUDSJETTET			
	HØP 2025-2028	Anslag 2029-2034	Anslag 2035-2039	Invest.-tilskudd	salg av bygg		Årlig renter/avdrag	Årlig FDV	Årlig drift	Årlig total effekt drift
INVESTERINGER I DE STORE TJENESTEOMRÅDENE										
Oppvekst skole	94 000	733 000		-42 000	-32 000	753 000	45 180	-5 400	-10 900	28 880
Oppvekst barnehage			50 000		-6 100	43 900	2 600			2 600
Helse og velferd - eldre (inkl Lyngbakken 2025)	425 100	400 000	250 000	-368 600		706 500	42 390	15 300	99 200	156 890
Helse og velferd - andre grupper	60 000			-24 000	-5 000	31 000	1 860		-12 000	-10 140
ANDRE INVESTERINGER										
Digitalisering	74 400	112 000	92 000			278 400	Ikke identifisert pr nå			
VA-investeringer	998 000	3 722 000	1 110 000			5 830 000	Selvkost, finansieres av VA-gebyrer			
Bypakke- og byutviklingsprosjekter	449 000	45 000	30 000	-395 500		128 500	7 710		2 600	10 310
Arealeffektivisering, klima-/miljøinvesteringer mm	54 000					54 000	3 200	-700	-6 230	-3 730
SUM LDIP	2 154 500	5 012 000	1 532 000	-830 100	-43 100	7 825 300	102 940	9 200	72 670	184 810

Oppsummering av investeringer og driftskonsekvenser, forts

Det største investeringsbeløpet i LDIP-perioden ligger på vann- og avløpsinvesteringer. Over halvparten av beløpet gjelder sentralrenseanlegg som er tenkt etablert i samarbeid med andre kommuner i Grenland.

Det er også store investeringer innenfor tjenester til en stadig eldre befolkning. Pr nå er det gode finansieringsordninger for de fleste byggene til denne målgruppen. En del av investeringene skal bidra til at tjenester kan gis på et lavere nivå i innsatstrappen, og med det unngå å gi tjenester som mottaker ikke har behov for, og som gjør at utgiftsnivået reelt sett er for høyt. En del av investeringene krever økte driftsutgifter (eksempelvis nytt sykehjem Lyngbakken som bygges nå). En søker nå å bremse økningen i utgifter gjennom å gjøre det vi mener er de rette investeringene og ta de rette grepene når det gjelder struktur, organisering og tjenestenivå. Likevel må det fra tid til annen legges inn økt budsjetttramme til denne gruppen av brukere. Det er synliggjort ved en netto utgiftsøkning på ca kr 100 mill de neste 15 årene.

De strukturelle grepene som gjøres i Helse og velferd er avgjørende for å ha en økonomi som er bærekraftig over tid, med en aldrende befolkning og stadig mindre tilgang på arbeidskraft. Allerede i 2024 ser en at det er stort press på kommuneøkonomien og en betydelig rekrutteringsutfordring innenfor helse og omsorg. Derfor er det nødvendig å planlegge for struktur, organisering og tjenestenivå som er ressurseffektiv både med tanke på hender og penger, og som samtidig ivaretar brukernes behov for tjenester på det nivået i bolig- og innstastrappa de faktisk har behov for. Et av de viktige grepene er å ha en vridning mot en relativt større andel omsorgsboliger med ulik grad av bemanning og relativt færre sykehjemsplasser. Et annet viktig grep vil være å ha god kapasitet på dagaktivitetsplasser, som er et tilbud noe ned i innsatstrappa, og som er et viktig bidrag til at eldre og demente kan bo lengre hjemme. Et tredje bidrag er generelt færre og større enheter, primært sentralt plassert, noe som vil være mer ressurseffektivt. Det gjelder både sykehjem, omsorgsboliger til eldre og boliger til andre grupper.

I Oppvekst er det synkende barne- og elevtall de nærmeste tiårene. Det innebærer at det vil være arealmessig stor overkapasitet i skolene. Utfra det perspektivet har Skien for mange og for små skoler i løpet av få år. Både Bølehøgda, Skotfoss og Melum er relativt små skoler, og det anbefales å legge ned Bølehøgda og Melum nå. Skotfoss vurderes når mulige boligutbygginger der er mer avklart. Alle disse vil gi innsparinger i driften i størrelsesorden kr 1 mill – 3 mill ved nedleggelse og overflytting av elevene til annen skole, også der det må foretas noe ut- og ombygginger. For Bølehøgda sin del kan eiendommen selges, samtidig som dette strukturgrepet også har betydning for innsatsområde 1 Spesialundervisning, der de foreslåtte grepene gir både mer undervisningsressurser i nærskolen og en samlet innsparing i første omgang på ca kr 3,6 mill de første årene og med potensiale for ytterligere 2,5 -3 mill på sikt. I tillegg til økonomiske incitament vil omlegginger her gi tjenester mer tilpasset ny opplæringslov, større grad av tjenester i det ordinære tilbudet og et styrket handlingsrom i det ordinære tilbudet.

I tillegg til ovenstående er det lagt inn midler til flerbrukshall Gimsøy skole og ny Klyve skole noe ut i LDIP-perioden. Disse investeringene må være gjenstand for vurdering og avstemmes mot kommunens økonomiske situasjon når det nærmer seg tidspunkt for evt realisering av investeringene. Disse investeringene er begrunnet med manglende arealkapasitet og/eller byggenes beskaffenhet og egnethet. De har derfor ikke noe innsparingspotensiale i seg, bare kostnader. Barnehage må også hele tiden tilpasses barnetall og etterspørsel. Her ser en for seg at det i første omgang kan være aktuelt å redusere antall barnehageplasser, og om det skal investeres så bør det være i en sentrumsnær barnehage. En slik eventuell investering vil ligge langt fram i tid.